

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 10-11 stycznia 2015 r. na kierunku *logistyka* prowadzonego w ramach obszaru *nauk społecznych i nauk technicznych* na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia realizowanych w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych o profilu praktycznym na Wydziale Finansów i Zarządzania Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Wanda M. Gaczek – członek PKA

członkowie:

- prof. dr hab. Wojciech Downar – członek PKA
- prof. dr hab. Magdalena Osińska – ekspert PKA
- Grzegorz Kołodziej – ekspert formalno-prawny
- Dominika Świerczyńska – przedstawiciel Parlamentu Studenckiego RP

Krótką informacją o wizytacji

Wizytacja kierunku *logistyka* prowadzonego na Wydziale Finansów i Zarządzania Wyższej Szkoły Bankowej w we Wrocławiu, odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonego przez Komisję na rok akademicki 2014/2015. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz pierwszy (**Załącznik nr 3**)

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytacja została poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych wraz z ich recenzjami, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku.

Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy ZO PKA.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji

Kryterium 1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę.

1.1).

Uczelnia rozpoczęła działalność od prowadzenia kształcenia w ramach specjalności *bankowość, podatki, rachunkowość i finanse przedsiębiorstw* na mocy decyzji Ministra Edukacji Narodowej nr DNS-1-0145-126/RO/98 z dnia 4 lipca 1998 r. nadającej uprawnienia do prowadzenia wyższych studiów zawodowych w Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu.

Wydział Finansów i Zarządzania otrzymał uprawnienia do prowadzenia studiów pierwszego stopnia na kierunku *logistyka* decyzją Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego nr DNS-WUN-6022-4042-1/EK/09 z dnia 17 lipca 2009 r. Następnie decyzją nr DKN.6022.1.2013.EK/SW(3) z dnia 26 marca 2013 r., Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego nadał Wydziałowi Finansów i Zarządzania WSB we Wrocławiu uprawnienia do prowadzenia studiów drugiego stopnia o profilu praktycznym na kierunku *logistyka*.

Uczelnia przyjęła strategię rozwoju uchwałą Konwentu WSB we Wrocławiu nr 102/2013 z dnia 25 października 2013 r., w sprawie Strategii Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu do roku 2016. W przytoczonej uchwale określono również misję Uczelni.

Częścią integralną strategii WSB we Wrocławiu stanowi Strategia Rozwoju Wydziału Finansów i Zarządzania. Misja i Strategia Rozwoju Uczelni oraz Wydziału została przyjęta zgodnie z przepisami wewnętrznymi Uczelni. Tryb przyjęcia Strategii Rozwoju spełnia również wymogi określone w art. 66 ust. 1a oraz art. 70 ust. 1 Ustawy.

Przyjęta koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku jest spójna z wizją i strategią rozwoju Uczelni i Wydziału. Należy potwierdzić, że zakładane efekty kształcenia kierunku *logistyka* w profilu praktycznym są zgodne z zamierzonymi kierunkami rozwoju Uczelni. W misji strategii zakłada się, że Uczelnia będzie specjalizować się w kształceniu studentów łączących naukę z pracą a także umożliwiającą zainteresowanym studentom wejście na rynek pracy w czasie studiów. Przyjęta strategia obejmuje okres 2013-2016. Jest to więc strategia krótkookresowa. Należy rozważyć przystąpienie do uchwalenia strategii rozwoju w 2015 r. dla okresu pięciu lat czyli do roku 2020, co dałoby możliwość lepszego dopasowania celów strategicznych Uczelni do Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do roku 2020.

Jednostką koordynującą kierunek *logistyka* na Wydziale Finansów i Zarządzania we Wrocławiu jest Instytut Logistyki. Instytut przygotował również strategię swojego rozwoju.

W strategii zakłada się konieczność koncentrowania się na zapewnieniu zdolności szybkiego reagowania na wyzwania otoczenia, a także „zapewnienia harmonijnego i efektywnego rozwoju wewnętrznego” Instytutu. Koncepcja kształcenia zgodnie z tą strategią powinna odpowiadać potrzebom rynku pracy oraz uwzględniać uwarunkowania społeczno-gospodarcze regionu dolnośląskiego, w tym specyficzne potrzeby logistyki i ekonomiki transportu wynikające z przygranicznego położenia regionu i jego roli w korytarzach transportowo-logistycznych Europy. Koncepcja ta ma zapewnić ilościowy i jakościowy rozwój oferty dydaktycznej poprzez dywersyfikację produktów, w tym specjalności na ocenianym kierunku.

Oferta kształcenia na kierunku *logistyka* jest wystarczająco zróżnicowana. Oferta ta była przekształcana w efekcie analiz i konsultacji z interesariuszami zewnętrznymi oraz studentami. W 2013 r. władze Instytutu Logistyki oraz Wydziału Finansów i Zarządzania we Wrocławiu podjęły decyzje o dostosowaniu oferty dydaktycznej do aktualnych wymagań rynku pracy. Oferta kształcenia na ocenianym kierunku jest istotnie powiązana z biznesowym profilem WSB i jej doświadczeniem w kształceniu kadry menedżerskiej.

Oceniany kierunek realizowany jest w formie praktycznego profilu kształcenia. Od roku akademickiego 2014/2015 Uczelnia proponuje sześć specjalności na pierwszym stopniu i cztery specjalności na drugim stopniu studiów.

Na pierwszym stopniu kierunku realizowany jest w formie *logistyki ogólnej* (licencjat) i w formie *logistyki inżynierskiej*. Dla studiów kończących się licencjatem proponuje się **trzy specjalności**: *eurologistyka i logistyka międzynarodowa, transport i spedycja, logistyka w biznesie*. Dla studiów *logistyka inżynierska* proponuje się również **trzy specjalności**: *projektowanie i zarządzanie systemami transportowymi, projektowanie i eksploatacja systemów logistycznych oraz koordynator łańcuchów logistycznych*. Różnice między tymi specjalnościami są wystarczające dla ich wyodrębniania i różnicowania na studia licencjackie i inżynierskie.

Na drugim stopniu studiów ocenianego kierunku proponowane są dwa specyficzne rozwiązania oferty kształcenia. Pierwszy o charakterze tzw. **ścieżki tradycyjnej** ze specjalnościami *systemy logistyki przedsiębiorstw* oraz *systemy logistyki transgranicznej*. Podział na specjalności w tej ścieżce nie budzi zastrzeżeń. Druga propozycja to **ścieżka ze studiami podyplomowymi**, gdzie oferuje się również dwie specjalności: 1) *transport i spedycja* oraz 2) *centra logistyczne i magazynowe*. Wyodrębnienie specjalności w ramach poszczególnych ścieżek studiów nie budzi wątpliwości. Założono możliwość łączenia studiów na drugim stopniu ze studiami podyplomowymi. Absolwenci po trzech semestrach (studia inżynierskie) lub czterech semestrach

(studia licencjackie) otrzymują tytuł magistra oraz dyplom ukończenia określonych studiów podyplomowych. Rozwiązanie takie jest dopuszczalne.

Jak wynika z raportu samooceny oraz przeprowadzonych podczas wizytacji rozmów absolwent kierunku *logistyka* uzyskuje kwalifikacje wynikające z aktualnych i perspektywicznych potrzeb rynku pracy.

Ofertę dydaktyczną kierunku *logistyka* na studiach pierwszego i drugiego stopnia można uznać za wystarczająco różnorodną, a przyjęte rozwiązania za innowacyjne. Studenci mają duże możliwości wyboru specjalności, których przedmioty specjalnościowe mogą być elastycznie kształtowane pod wpływem zmienności bliższego i dalszego otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym także regionalnego rynku pracy.

1.2).

Udział interesariuszy zewnętrznych w kształtowaniu koncepcji kształcenia oraz proponowanych specjalności na kierunku jest znaczący. Pracodawcy uczestniczą w tworzeniu i weryfikacji programów kształcenia. W WSB Wrocław utworzono Instytut Współpracy z Biznesem. Jak wynika z udostępnionych podczas wizytacji raportu Instytutu Logistyki **Współpraca z biznesem** przygotowany 10.01.2014 r. współpraca z interesariuszami zewnętrznymi jest rozległa. 25 marca 2014 r. utworzono centrum kompetencji i współpracy polskich i niemieckich firm, w którym występują możliwości spotkań studentów, naukowców i przedstawicieli biznesu. W ramach programu partnerstwa biznesowego inicjowane są i rozwijane od 2014 r. działania doradcze, eksperckie, naukowo-dydaktyczne, marketingowo-promocyjne i biznesowe z przedstawicielami firm i instytucji Dolnego Śląska. Wśród form współpracy z partnerstwem biznesowym ocenianego kierunku w sprawozdaniu wymieniono analizy programów na kierunku, efektów kształcenia pod kątem praktyczności kierunku, treści programowych, programów praktyk oraz, opracowywanie deklaracji środowiskowych i *case studies* pracodawców z branży TSL, a także dyskusje o dualizmie kształcenia uwzględniającego doświadczenia praktyk zawodowych.

Pracownicy prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku uczestniczyli w dyskusjach na temat programów kształcenia. Koncepcja kształcenia – głównie efekty wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych – jest zgodna z KRK. Powstała w efekcie analiz rynku pracy przygotowywanych przez analityków założyciela Uczelni (TEB-Akademia) oraz prac środowiska dydaktycznego Wydziału. Przygotowywana koncepcja jest konsultowana z pracodawcami oraz opiniowana przez Senat i Konwent. Zaangażowanie pracowników dydaktycznych Wydziału w budowanie koncepcji kształcenia kierunku *logistyka* jest bardzo duże. Przykładem zaangażowania pracowników w jakość dydaktyki, a także kształtowanie koncepcji kształcenia są przygotowywane i udostępniane studentom opracowania wzorców dydaktycznych dla poszczególnych przedmiotów realizowanych na kierunku. Wzorce zawierają podstawowe materiały przydatne zarówno dla prowadzącego, jak i studenta przygotowującego się do zaliczenia przedmiotu. Przykładowo wzorzec do przedmiotu *ekonomika transportu* zawiera informacje o kwalifikacjach zdobywanych przez studenta, szczegółową charakterystykę materiałów dydaktycznych dla 10 kolejnych wykładów z wykazem literatury i charakterystykę poszczególnych 10 ćwiczeń; wzorzec ten obejmuje około 170 stron maszynopisu. Zawarto w nim także wykaz literatury dla tego przedmiotu. Warto zauważyć, że każdy wzorzec dydaktyczny zawiera informacje podające nazwiska prowadzącego i metodyka oraz informacje o zatwierdzeniu jego treści przez menedżera kierunku.

Formą uczestnictwa studentów w formułowaniu koncepcji kształcenia jest przeprowadzana rokrocznie ankietyzacja, w której zadaje się pytania o szczególnie przydatną wiedzę i umiejętności w opinii studentów.

Przedstawiciele studentów wchodzi w skład Senatu Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu, w którym ich reprezentacja stanowi 25%. Jest zatem spełniony wymóg art. 61 ust.3 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*. Wchodzi także w skład Rady Wydziału Finansów i Zarządzania, gdzie ich udział stanowi 19,5 %. Nie jest zatem spełniony wymóg art. 67 ust. 4, co stwierdzone zostało na

podstawie przedstawionych list obecności z posiedzenia Senatu Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu oraz z posiedzenia Rady Wydziału Finansów i Zarządzania WSB we Wrocławiu. Samorząd Studencki pozytywnie zaopiniował plan i program studiów ocenianego kierunku. Ewentualne zmiany proponowane przez Samorząd są uwzględniane. Przykładem takich działań jest proponowana przez Samorząd zmiana liczby ECTS jednego z przedmiotów, która została uwzględniona.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA pozytywnie ocenili realizowane plany i programy studiów, wskazując jednocześnie, że z aprobatą przyjęliby zwiększenie liczby zajęć praktycznych. Studenci podkreślili, że dotychczas nie zgłaszali nikomu propozycji w tym zakresie, co z jednej strony wynika z ogólnego zadowolenia z realizowanego procesu kształcenia, a z drugiej jest związane z brakiem świadomości na temat możliwości zgłaszania uwag (komu i w jakiej formie powinni przedstawiać swoje oczekiwania).

Można uznać, że koncepcje kształcenia oraz sylwetka absolwenta kierunku, a także poszczególnych specjalności i treści programowe realizowanych przedmiotów powstają w wyniku współpracy pracowników dydaktycznych i pracodawców przy współudziale studentów, szczególnie działających w Kole Naukowym Logistyki (działa od 2009 r.) oraz uczestniczących w pracach Senatu i Konwentu.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1.1) Oferta kształcenia kierunku *logistyka* jest wyjątkowo różnorodna. Studia realizowane są w układzie studiów licencjackich i inżynierskich na pierwszym stopniu i w wersji ścieżki tradycyjnej oraz ścieżki ze studiami podyplomowymi na drugim stopniu. Propozycje wyodrębnionych specjalności odpowiadają potrzebom rynku pracy, są także różnorodne, a ich wyodrębnienie nie budzi wątpliwości. Proponowane specjalności można uznać za wystarczająco innowacyjne, powiązane z potrzebami regionalnego otoczenia społeczno-gospodarczego. Tematyka specjalności i ich charakterystyka pozwala stwierdzić, że możliwe jest elastyczne kształtowanie treści oferty dydaktycznej poszczególnych specjalności. Dyskusyjna jest jednak ścieżka studiów drugiego stopnia łączona ze studiami podyplomowymi. Formalnie dopuszczalne jest proponowanie studiów drugiego stopnia łączone ze studiami podyplomowymi. Władze Wydziału powinny jednak zapewnić stałe monitorowanie treści kształcenia realizowanych w ramach programu tradycyjnych studiów z programami studiów podyplomowych. Zapewni to wyeliminowanie ewentualnego niebezpieczeństwa powtarzania się treści niektórych przedmiotów czy modułów.

1.2) Udział interesariuszy wewnętrznych – pracowników i studentów – oraz interesariuszy zewnętrznych – pracodawców w procesie określania koncepcji kształcenia na kierunku *logistyka* koordynowanym przez Instytut Logistyki WSB we Wrocławiu jest wystarczający. Przedstawiciele studentów uczestniczą w pracach Rady Wydziału oraz Senatu. Nie posiadają swoich przedstawicieli w Wydziałowej Komisji ds. Jakości kształcenia. Uwagi studentów były częściowo uwzględniane przy określaniu koncepcji kształcenia, chociaż należy zauważyć, że ich zainteresowanie angażowaniem się w te prace było bardzo słabe.

Udział pracodawców w budowaniu koncepcji kierunku studiów, szczególnie wobec realizowania praktycznego profilu studiów jest bardzo duży. W WSB we Wrocławiu wyodrębniono Instytut Współpracy z Biznesem, który ma za zadanie kształtować relacje biznesowe i wdrażać innowacje w procesie kształcenia pożądanego z punktu widzenia rynku pracy.

Program partnerstwa biznesowego realizowany w Uczelni jest całkowicie wystarczający dla oddziaływania na koncepcje kierunku studiów *logistyka*.

Kryterium 2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

2.1)

Efekty kształcenia dla licencjackich oraz inżynierskich studiów pierwszego stopnia kierunku *logistka* zostały przyjęte uchwałą Senatu WSB we Wrocławiu nr 14/2012 z dnia 12 lipca 2012 r. Następnie uchwałą nr 15/2012 Senatu WSB we Wrocławiu z dnia 19 września 2012 r., określono efekty kształcenia dla kierunku *logistyka* na poziomie studiów drugiego stopnia. Obowiązujące od roku akademickiego 2014/2015 plany i programy studiów na kierunku *logistyka* wprowadzono uchwałą nr 6/2014 Rady Wydziału Finansów i Zarządzania z dnia 7 marca 2014 r.

Powyższe dokumenty zostały opracowane z uwzględnieniem wymogów wynikających z rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie *Krajowych Ram Kwalifikacji Dla Szkolnictwa Wyższego* (Dz.U. 2011 nr 253 poz. 1520) oraz z rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie *warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia* (Dz. U. Nr 243, poz. 1445 z późn. zm.).

Kształcenie na kierunku *logistyka* w Uczelni prowadzone jest w praktycznym profilu kształcenia w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych.

Zgodnie z wewnątrzuczelnianymi regulacjami na wizytowanym kierunku integralną część programu studiów stanowią obowiązkowe praktyki zawodowe. Minimalny czas ich trwania do roku akademickiego 2013/2014 łącznie, wynosił 4 tygodnie dla studiów pierwszego stopnia i 8 tygodni dla studiów drugiego stopnia. Od roku akademickiego 2014/2015 zwiększono czas trwania praktyki do 12 tygodni niezależnie od formy i trybu studiów.

W roku akademickim 2014/2015 struktura specjalności oferowanych w procesie kształcenia na kierunku *logistyka* przedstawia się następująco:

Studia pierwszego stopnia (licencjackie)

- *Eurologistyka i logistyka międzynarodowa*
- *Transport i spedycja*
- *Logistyka w biznesie*

Studia pierwszego stopnia (inżynierskie)

- *Projektowanie i zarządzanie systemami transportowymi*
- *Projektowania i eksploatacja systemów logistycznych*
- *Koordinator łańcuchów logistycznych*

Studia drugiego stopnia

- *Systemy logistyki przedsiębiorstw*
- *Systemy logistyki trans granicznej*

Studia drugiego stopnia ze studiami podyplomowymi

- *Transport i spedycja*
- *Centra logistyczne i magazynowe.*

Efekty kształcenia dla **studiów I stopnia** na kierunku *logistyka* zostały przyjęte Uchwałą nr 14/2012 Senatu Uczelni z dnia 12 lipca 2012 r., a w dniu 19 września 2012 Senat podjął uchwałę określającą efekty kształcenia dla studiów **II stopnia**.

Kierunek *logistyka* został wyodrębniony z dwóch obszarów: obszaru *nauk społecznych* oraz *nauk technicznych*. Efekty kierunkowe zostały przypisane do dwóch obszarów kształcenia: obszaru *nauk społecznych* oraz *nauk technicznych*, odpowiednio w dziedzinach: *nauk ekonomicznych* (dyscyplina *nauki o zarządzaniu* oraz *ekonomia*) oraz w dziedzinie *nauk technicznych* (dyscyplina *transport, budowa i eksploatacja maszyn* oraz *inżynieria produkcji*).

Przy wyodrębnieniu kierunku logistyka wykorzystano wszystkie efekty obszarowe z obszaru *nauk społecznych* oraz dodatkowo wybrane efekty z obszaru *nauk technicznych*. W opisie kierunkowych efektów kształcenia również wykorzystane zostały wszystkie kompetencje inżynierskie określone w załączniku nr 9 Rozporządzenia MNiSW z 2 listopada 2011 w sprawie KRK. W opisie efektów kształcenia uwzględniono efekty obszarowe dla profilu praktycznego. Wyodrębnienie kierunku z dwóch obszarów oraz przypisanie efektów kształcenia do dziedzin i dyscyplin naukowych jest zgodne z Rozporządzeniem MNiSW z 8 sierpnia 2011 roku w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych.

Dla **studiów I stopnia** sformułowano łącznie 50 efektów kształcenia z uwzględnieniem ich struktury (W-19, U-23, KS-8). Przy formułowaniu efektów kierunkowych wykorzystano wszystkie efekty obszarowe z obszaru *nauk społecznych* oraz wybrane efekty z obszaru *nauk technicznych*, w części dotyczącej profilu praktycznego.

Przy formułowaniu efektów kierunkowych wykorzystano wszystkie kompetencje inżynierskie. Efekty dla kierunku *logistyka* I stopnia zostały podzielone na dwie części – część wspólną dla studentów studiów licencjackich oraz inżynierskich (efekty do W-14, do U-11 oraz KS-7) oraz część realizowaną tylko przez studentów studiów inżynierskich (efekty od W-15, od U-12 oraz od KS-8). Taka konstrukcja efektów kształcenia zapewnia, osiągnięcie przez każdego studenta kierunku wszystkich założonych efektów kształcenia (student ścieżki licencjackiej osiąga założone dla tej ścieżki 42 efekty wskazane w uchwale Konwentu, natomiast student ścieżki inżynierskiej osiąga dodatkowo efekty odnoszące się do obszaru *nauk technicznych* oraz uzyskuje określone kompetencje inżynierskie).

Ze względu na fakt, iż w treściach programowych dla ścieżki licencjackiej zawartych jest wiele treści o charakterze technicznym, można rozważyć uwzględnienie w opisie kierunkowych efektów kształcenia, w części wspólnej, również nawiązania do opisu efektów technicznych. Da to bowiem pełniejszy obraz specyfiki całego kierunku.

Zależności pomiędzy efektami kierunkowymi i obszarowymi są dobrze zidentyfikowane i zachowana jest zasada, że efekt kierunkowy jest uszczegółowieniem efektu (efektów) obszarowych, z których został wyodrębniony.

Dla **studiów II stopnia** wyodrębniono 31 efektów kształcenia (W-12, U-11, KS - 8). Dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych poszczególnych poziomów kształcenia sformułowano takie same efekty kształcenia. Na studiach II stopnia nie jest realizowane kształcenie inżynierskie.

Efekty kształcenia sformułowano są na dwóch poziomach: kierunku oraz poszczególnych przedmiotów. Przedmiotowe efekty kształcenia sformułowano są w opisach (kartach) poszczególnych przedmiotów. Dla każdego z przedmiotów sformułowano na ogół od 7 do 9 efektów, z zachowaniem ich struktury. W opisie efektów przedmiotowych ujęto również zagadnienia związane z samodzielnością pracy, odpowiedzialnością za wykonywanie zadań czy umiejętności współdziałania z innymi. Również efekty modułu praktyk są w sposób logiczny odniesione do efektów kierunkowych i ujęte w macierzy efektów kształcenia.

Koncepcja kształcenia na kierunku *logistyka* opiera się na kształceniu praktycznym, zorientowanym na rozwijanie wiedzy specjalistycznej i umiejętności praktycznych, które są potrzebne na rynku pracy, w szczególności w regionie dolnośląskim. Jedną z oferowanych specjalności jest *Systemy logistyki transgranicznej*. Praktyczność, jako element koncepcji kształcenia, ma również odzwierciedlenie w programie studiów, m. in. poprzez włączenie w proces nauczania zajęć z takimi programami jak SAP, AnyLogic czy wykorzystanie gier logistycznych.

Drugim, obok praktyczności, elementem koncepcji kształcenia wynikającym z badań atrybutów marki, jest przyjazność, przejawiająca się w podejściu do studenta oraz w organizacji toku studiów. Merytorycznie koncepcja kształcenia ma odzwierciedlenie w ofercie kształcenia, która obejmuje łącznie 10 specjalności na studiach I i II stopnia. Dobór specjalności, ich umiejscowienie na poziomach studiów oraz na studiach inżynierskich i licencjackich oraz praktyczny profil kształcenia stanowi o wewnętrznej spójności koncepcji kształcenia oraz jej właściwym odzwierciedleniu w opisie kierunkowych efektów kształcenia.

Program studiów na kierunku *logistyka* nie zakłada nabycia uprawnień do wykonywania zawodu, natomiast studenci mają możliwość uzyskania certyfikatu logistycznego European Logistician, jak również istnieje możliwość uzyskania certyfikatu SAP.

Wydział Finansów i Zarządzania dla programu kształcenia na kierunku *logistyka* opracował matrycę efektów kształcenia, dla każdego toku studiów (licencjackie, inżynierskie i magisterskie). W opisach przedmiotów, w części *Szczegółowe efekty kształcenia modułu/przedmiotu* określone są efekty przedmiotowe, które odnosi się do efektów kierunkowych. Odniesienia te są w zdecydowanej większości logiczne i na ich podstawie można stwierdzić, że osiągając dany efekt przedmiotowy student realizuje zakładany efekt kierunkowy. Tworzy to spójny system współzależności efektów przedmiotowych i kierunkowych. Wyjątek może stanowić efekt K_W14 *zna ogólne zasady tworzenia i rozwoju form indywidualnej przedsiębiorczości, wykorzystującej wiedzę z zakresu logistyki w powiązaniu z ekonomią i zarządzaniem*, który realizowany jest przez przedmiot *Systemy bazodanowe*. Cele, efekty i treści tego przedmiotu nie wskazują na jego bezpośredni związek z zagadnieniami ujętymi w opisie efektu kierunkowego.

W planie studiów nie ma wyodrębnionych modułów (grup przedmiotów), dla których sformułowane byłyby osobne efekty kształcenia.

Każdy z efektów kierunkowych jest na ogół realizowany przez kilka lub kilkanaście przedmiotów. Ponadto w opisie przedmiotu zawarta jest część *Założenia i cele kształcenia*, które są spójne z opisem efektów kształcenia dla przedmiotu.

Efekty dla praktyk zawodowych zostały sformułowane w opisie modułu *Praktyka zawodowa*. Moduł ten jest szczególnie istotny dla koncepcji kształcenia i programu studiów kierunku *logistyka* realizowanego w profilu praktycznym. Zakładane efekty kształcenia dla praktyk zawodowych zostały sformułowane w sposób ogólny, ale w pełni poprawny i adekwatny do charakteru praktyki zawodowej, szczególnie biorąc pod uwagę, że szczegółowy program praktyk jest ustalany indywidualnie (jest to określone jako warunek wstępny modułu). Efekty modułu praktyk zawodowych dla studiów licencjackich i inżynierskich są bardzo podobne, natomiast nieco inne efekty zostały założone dla praktyk dla studiów II stopnia. W każdym przypadku efekty obejmują zarówno wiedzę, umiejętności, jak i kompetencje społeczne. Opis efektów praktyki zawodowej obejmuje 11-12 efektów w zależności od stopnia i rodzaju studiów, z czego cztery (lub pięć) z zakresu wiedzy, cztery umiejętności oraz trzy związane z nabyciem określonych kompetencji społecznych. W opisie efektów modułu praktyk zawodowych zwraca się uwagę na szeroko pojętą wiedzę o funkcjonowaniu przedsiębiorstwa logistycznego oraz na umiejętności związane z rozwiązywaniem problemów, podejmowaniem decyzji w konkretnych warunkach przedsiębiorstwa logistycznego. Kompetencje społeczne związane są również z pracą w rzeczywistych warunkach przedsiębiorstwa.

Podsumowując można stwierdzić, że możliwa jest realizacja kierunkowych efektów kształcenia określonych w koncepcji kształcenia kierunku *logistyka*, programie studiów tego kierunku w wyniku zrealizowania w procesie kształcenia celów i szczegółowych efektów kształcenia dla poszczególnych przedmiotów i praktyk zawodowych

Opis zakładanych efektów kształcenia dla kierunku *logistyka* stanowiący część programu kształcenia jest dostępny w dziekanacie oraz w serwisie internetowym Extranet. Szczegółowa charakterystyka sylwetki absolwentów poszczególnych specjalności wraz z opisem efektów wiedzy, umiejętności oraz kompetencje społeczne znajduje się na stronie internetowej Uczelni oraz w ogólnie dostępnych informatorach dotyczących studiów, w tym na ocenianego kierunku. W przypadku efektów przedmiotowych prowadzący przedmiot ma obowiązek przedstawienia studentom na pierwszych zajęciach opisu przedmiotu, w tym scharakteryzowania efektów kształcenia. Ponadto informacje o efektach kształcenia znajdują się we wzorcach dydaktycznych (manualach) opracowanych przez prowadzących do każdego przedmiotu. Wzorce dostępne są dla studentów na platformie *e-learningowej*. Studenci ocenianego kierunku są częściowo zaznajomieni z zakładanymi efektami kształcenia. Posiadają wiedzę, gdzie można znaleźć informacje na temat

efektów kształcenia uzyskanych po danym cyklu/semestrze kształcenia. Efekty kształcenia zawarte są w sylabusach poszczególnych przedmiotów i są przedstawiane studentom na początku roku akademickiego. Dostępność opisu kierunkowych efektów kształcenia należy uznać za w pełni wystarczającą, zapewniającą studentowi bezpośredni dostęp do informacji o efektach kierunkowych, jak i przedmiotowych.

2.2).

Efekty kierunkowe, ocenianego kierunku zostały sformułowane w sposób zrozumiały i sprawdzalny. Efekty przedmiotowe sformułowane są na ogół prawidłowo. W przypadku pojedynczych przedmiotów (m.in. *Grafika inżynierska* – studia inżynierskie, *Lean Management* – II stopień studiów) należałoby rozważyć uszczegółowienie brzmienia efektów przedmiotowych. Przykładowe efekty z zakresu wiedzy dla przedmiotu *Grafika inżynierska* brzmią *ma podstawową wiedzę o cyklu życia urządzeń obiektów i systemów technicznych w obszarze logistyki oraz ma podstawową wiedzę w zakresie utrzymania obiektów i systemów typowych dla infrastruktury logistycznej i produkcyjnej*. Dla przedmiotu *Lean Management* efekt z zakresu wiedzy jest sformułowany jako: *ma wszechstronną wiedzę na temat zadań podejmowanych w przedsiębiorstwach przemysłowych i handlowych, w tym w zakresie logistyki*. Należałoby, wobec powyższego, dokonać przeglądu sylabusów pod kątem prawidłowości określenia efektów przedmiotowych, tak by nie miały one zbyt podobnego brzmienia jak zapis efektów kierunkowych, a raczej stanowiły ich uszczegółowienie przy uwzględnieniu wiedzy i umiejętności, które nawiązują bezpośrednio do treści programowych przedmiotu.

Analiza dokumentacji matryc efektów kierunku logistyka oraz dokonany przegląd sylabusów z opisem celów i efektów przedmiotowych/modułowych pozwalają stwierdzić, że przyjęte w Uczelni rozwiązania są prawidłowe. W ocenie studentów efekty kształcenia sformułowane są w sposób zrozumiały i są sprawdzalne.

2.3)

Studenci na spotkaniu z zespołem oceniającym PKA wyrazili opinię, że są oceniani sprawiedliwie oraz że system oceniania jest przejrzysty i zrozumiały, a także powszechnie dostępny. Prowadzący na pierwszych zajęciach ustalają formę i warunki zaliczenia danego przedmiotu. Ustalenia te nie ulegają zmianie w trakcie trwania semestru i są konsekwentnie realizowane przez wykładowców. Karty opisu przedmiotów zawierają opis sposobu sprawdzenia osiągnięcia efektów kształcenia.

System weryfikacji efektów kierunkowych i przedmiotowych pozwala na sprawdzenie wszystkich kategorii efektów. Podstawy weryfikacji efektów kształcenia określone są w *Regulaminie studiów* (przede wszystkim w rozdziałach 5, 6, i 9), w których opisane są ogólne zasady zaliczania przedmiotów, przeprowadzania egzaminów oraz praktyk zawodowych.

Wszystkie przedmioty kończą się zaliczeniem na ocenę bądź egzaminem. Przedmioty podstawowe i kierunkowe na ogół kończą się egzaminem, co należy ocenić pozytywnie z punktu widzenia weryfikacji podstawowej wiedzy i umiejętności studenta. *Regulamin studiów* określa również sposoby postępowania w przypadku, gdy student nie osiągnie założonych efektów kształcenia (zasady warunkowego wpisu na następny semestr, warunki dopuszczenia do egzaminu komisyjnego, itp.). W kartach przedmiotów znajduje się część *Opis sposobu sprawdzenia osiągnięcia efektów kształcenia*, gdzie w ujęciu tabelarycznym określone są metody weryfikacji każdego efektu przedmiotowego (np. grupowa praca zaliczeniowa, aktywność na ćwiczeniach, egzamin z wykładów, itp.), za pomocą których osiąga się konkretny efekt przedmiotowy i pośrednio kierunkowy. W tabeli ujęte są efekty zarówno z zakresu wiedzy, umiejętności, jak i kompetencji społecznych. Taki system weryfikacji efektów kształcenia jest prosty i zrozumiały. W oparciu o określone w sylabusie zależności można stwierdzić, że każdy efekt jest możliwy do

zweryfikowania, dla wszystkich przedmiotów w toku studiów, również dla modułu praktyk zawodowych. Przyjęte i stosowane na kierunku *logistyka* zasady weryfikacji efektów kształcenia są prawidłowe, pozwalają oceniać zakładane efekty wiedzy, umiejętności, a także kompetencji społecznych.

Ocena efektów kształcenia dokonywana jest w procesie realizacji zakładanego programu kształcenia, w tym w procesie egzaminowania po każdym z semestrów poszczególnych przedmiotów oraz w procesie dyplomowania. Do najczęściej stosowanych sposobów oceny przedmiotowych efektów kształcenia można zaliczyć m.in.: ćwiczenia w grupach, projekt grupowy, egzamin, studia przypadków, opracowania indywidualne, opracowania grupowe, aktywność na zajęciach, prezentacje, sprawozdania laboratoryjne, itp. Metody weryfikacji efektów etapowych, przedmiotowych kształcenia są bardzo dobrze dostosowane do specyfiki przedmiotu: jego formy, charakteru zajęć (np. *Gry logistyczne*, *Techniczny projekt nowatorski*). Weryfikacja etapowych efektów kształcenia obejmuje takie specyficzne metody, związane z kontekstem treści przedmiotu, jak: m.in.: analiza poziomu wypracowanych dokumentów, podsumowanie kierunków działań i dyskusji, końcowy wynik przeprowadzonych analiz, analiza kamieni milowych projektu.

W celu oceny stosowanych metod weryfikacji efektów kształcenia Zespół Oceniający przeanalizował wybrane prace egzaminacyjne i zaliczeniowe. Na podstawie ich przeglądu można stwierdzić, że na kierunku *logistyka* istnieje możliwość weryfikowania efektów kształcenia, przy wykorzystaniu stosowanych metod zaliczeń i egzaminów. Prace są na ogół opisywane przez sprawdzającego, zaznaczana jest liczba punktów oraz ocena. Jedna z prac zaliczeniowych budziła wątpliwości co do możliwości pełnej weryfikacji efektów kształcenia, dlatego, że pytania, które były przedmiotem zaliczenia (trzy pytania dla każdej grupy) obejmowały tylko jedną tematykę. Większa różnorodność tematyki pytań (w odniesieniu do sylabusu) zwiększałaby prawdopodobieństwo przekrojowej oceny wiedzy i umiejętności studenta.

Sposób weryfikacji założonych efektów kształcenia z punktu widzenia wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych został przeanalizowany również na etapie procesu dyplomowania. Narzędziem systemu kształcenia potwierdzającym osiągnięcie założonych efektów jest analiza tematyki prac licencjackich. Przeanalizowano tematykę łącznie 210 prac absolwentów kierunku *logistyka* (tylko studia licencjackie, ze względu na brak absolwentów studiów inżynierskich oraz studiów II stopnia). Wszystkie prace licencjackie dotyczą bezpośrednio zagadnień logistyki. Nie stwierdzono tematów prac, które byłyby niezgodne z efektami kierunku *logistyka*.

Udostępniony podczas wizytacji wykaz pytań kierunkowych na egzamin magisterski (obowiązujący od roku akademickiego 2014/2015) obejmuje 30 pytań uwzględniających wszystkie istotne tematy związane z logistyką. Pytania sformułowane są w sposób zrozumiały i można uznać je za wyczerpujące chociaż duża część pytań dotyczy eurologistyki, ale jest to uzasadnione przyjęta koncepcja kształcenia na kierunku *logistyka*.

Ogólne zasady dyplomowania określone są w *Regulaminie studiów* (Rozdziały 12, 13, 14). Regulamin studiów reguluje wszystkie główne zagadnienia związane z przeprowadzeniem egzaminu dyplomowego, m.in. tryb powoływania i skład komisji egzaminu dyplomowego, warunki dopuszczenia do egzaminu dyplomowego, zasady oceniania na egzaminie dyplomowym, itp. Egzamin dyplomowy składa się z dwóch części: egzaminu kierunkowego oraz obrony pracy dyplomowej. Dobrym rozwiązaniem, z punktu widzenia weryfikacji efektów kształcenia, jest konieczność otrzymania pozytywnej oceny z każdej części egzaminu.

Oprócz zapisów *Regulaminu studiów* w zakresie procesu dyplomowania, na Wydziale Finansów i Zarządzania obowiązują dwa zarządzenia Dziekana, które określają wymogi dotyczące prac dyplomowych na studiach II stopnia (*Zarządzenie 15/2013 z dnia 20 listopada 2013 r.*) oraz wymogi dotyczące projektowych prac inżynierskich na studiach I stopnia (*Zarządzenie nr 17/2013 z dnia 20 listopada 2013 r.*). Dokumenty te regulują przede wszystkim wymogi merytoryczne, jakie powinna spełniać praca dyplomowa lub inżynierska. Określone są również wzory precyzujące wymogi edycyjne.

Komisję egzaminacyjną powołuje Dziekan w składzie: przewodniczący, promotor i recenzent. Na egzaminie dyplomowym student odpowiada na jedno pytanie z kierunku oraz na dwa pytania z pracy. Pytania na egzamin dyplomowy są opracowane prawidłowo. Obejmują stosunkowo szeroki zakres zagadnień z zakresu logistyki (30 pytań). Formuła stosowana przy obliczaniu średniej oceny na dyplomie jest określona prawidłowo, nadając stosunkowo wysoką wagę średniej ze studiów (60% średniej ze studiów, 20% z oceny pracy dyplomowej oraz 20% z egzaminu dyplomowego).

Student pisze pracę dyplomową pod kierunkiem nauczyciela akademickiego posiadającego co najmniej stopień naukowy doktora, co zapewnia odpowiedni poziom opieki merytorycznej nad pracą. W przypadku inżynierskich prac projektowych dopuszcza się prowadzenie pracy przez magistra, pod warunkiem dużego doświadczenia praktycznego w zakresie tworzonej pracy projektowej. Rozwiązanie takie należy uznać za właściwe, szczególnie biorąc pod uwagę, że profil studiów jest praktyczny.

Seminaria na kierunku *logistyka* są prowadzone przez 12 promotorów, z czego 5 osób to profesorowie. Zarówno na pierwszym, jak i na drugim stopniu seminaria prowadzi 3 profesorów. Obsada jest pod względem merytorycznym prawidłowa, jednak władze Wydziału powinny monitorować i podejmować działania, tak by liczba studentów przypadających na jednego promotora nie była zbyt duża. W bieżącym roku akademickim na jednego promotora (na wszystkich poziomach i formach) przypadało nawet 60 studentów. Powinno się zwiększyć również udział profesorów w procesie dyplomowania, szczególnie poprzez stosowanie zasady mówiącej, iż recenzent lub promotor powinien być profesorem. Tym samym zwiększyłby się udział profesorów w składzie komisji egzaminu dyplomowego.

Stosowany na ocenianym kierunku studiów system dyplomowania, obejmujący przygotowanie pracy dyplomowej i przeprowadzenie egzaminu dyplomowego, pozwala na prawidłowe zmierzenie i ocenę efektów kształcenia z zastrzeżeniem stopniowego poszerzania zakresu udziału samodzielnych pracowników nauki w procesie dyplomowania, szczególnie w przypadku obron, które odbędą się na studiach II stopnia.

Prawidłowości pomiaru efektów kształcenia dokonano również poprzez analizę wystawianych ocen. Struktura ocen z ostatniej sesji egzaminacyjnej nie budzi istotnych zastrzeżeń. Na studiach I stopnia można zauważyć wysoki odsetek ocen niedostatecznych (33,7%). Ocen dostatecznych wystawiono 19,9%, dobrych 14,3%, bardzo dobrych 13,5%, dostatecznych plus 10,2% oraz dobrych plus 8,4%. Na studiach II stopnia struktura ocen jest nieco inna, na korzyść ocen dobrych. W ostatniej sesji na studiach II stopnia najwięcej wystawiono ocen, w kolejności: dobrych (24,7%), bardzo dobrych (21,1%), dostatecznych (17,8%), dobrych plus (14,3%), dostatecznych plus (12,8%) oraz niedostatecznych (9,3%).

Struktura ocen z ostatniej sesji świadczy, że nie ma tendencji do zawyżania ocen, a oceny słabe są wystawiane stosunkowo często, co świadczy o pewnej rzetelności weryfikacji efektów kształcenia. Również oceny końcowe na dyplomie rozkładają się prawidłowo. Najwięcej jest ocen dobrych (42,0%), dostatecznych plus (29,5%), dostatecznych i dobrych plus (po 10,7%) oraz bardzo dobrych (7,1%). Przegląd wylosowanych prac licencjackich ujawnił jednak zjawisko zawyżania ocen końcowych (zawyżenie ocen stwierdzono w około 50% ocenianych dziewięciu wylosowanych pracach licencjackich). Zespół oceniający stwierdził, że wskazane jest zwiększenie nadzoru promotorskiego nad pracami dyplomowymi wobec zauważonych niedociągnięć wskazanych w załączniku 4. Konieczne wydaje się zapewnienie wnikliwego nadzoru promotorskiego nad przygotowywanymi pracami magisterskimi, które będą bronić na kierunku *logistyka* w najbliższym czasie. Jest to szczególnie istotne wobec konieczności zapewnienia wystarczających różnic między pracą licencjacką/inżynierską a pracą magisterską, przy czym wszystkie prace końcowe realizowane są w praktycznym profilu kształcenia.

Oceny wystawione podczas sesji egzaminacyjnych i procesie dyplomowania (ocena pytań egzaminacyjnych i prac dyplomowych) oraz oceny na dyplomie wskazują, że kierunkowe efekty kształcenia w tym zakresie są weryfikowane w sposób prawidłowy.

Ogólne wymagania dotyczące standaryzacji wymagań oraz zasad oceniania zostały określone w regulaminie studiów. Zasady te zostały uszczegółowione w kartach przedmiotów. W *Regulaminie studiów* określono zasady zaliczania poszczególnych przedmiotów oraz semestru, a w szczególności: sposób traktowania nieobecności, stosowaną skalę ocen, tryb zaliczania przedmiotów i przeprowadzania egzaminów. W szczególności student ma prawo do uzasadnienia otrzymanej oceny. W tym zakresie przewidziany jest tryb odwoławczy (14 dni), dopiero po którym ocena staje się prawomocna. Taki sposób oceniania i komunikowania studentowi ocen jest przejrzysty i przyczynia się do zachowania obiektywizmu oceny.

Ponadto informacja o standaryzacji wymagań zawarta jest w kartach przedmiotów. Z jednej strony informacja taka znajduje się w części *Praca indywidualna studenta*, w której określone jest jakie rodzaje aktywności składają się na pracę własną studenta. Również w części *Sposób zaliczenia* zawarta jest informacja o formie zaliczenia/egzaminu oraz jakiego rodzaju aktywności studenta brane są pod uwagę przy ocenie końcowej (np. ocena bieżąca ćwiczeń, przygotowanie referatu, analiza tekstów źródłowych, projekty indywidualne i grupowe, udział w dyskusji punktowanej, itd.). Na ogół informacje dotyczące wymagań stawianych studentowi z poszczególnych przedmiotów są opisane w sylabusie w sposób pełny.

Odsiew studentów na kierunku *logistyka* na **studiach I stopnia** w roku akademickim 2013/2014 był stosunkowo wysoki i wyniósł średnio 28%. Najwyższy odsiew wynosił 32% dla studentów pierwszego roku trybu niestacjonarnego. Zdecydowana większość przyczyn odsiewu to rezygnacja na wniosek studenta, a następnie zaległości finansowe. Dodatkowo na trzecim roku znaczącą przyczyną odsiewu jest niezaliczenie semestru. Na **studiach II stopnia** odsiew wyniósł średnio 10,5% (tylko dla 1 roku). Najczęstszą przyczyną odsiewu była rezygnacja na wniosek studenta, a następnie zaległości finansowe. Taką wielkość i strukturę odsiewu można uznać za typową, jednak wśród przyczyn wysoki odsetek stanowią rezygnacje, a brak jest skreśleń ze względu na brak postępów w nauce – chociaż analiza ocen z niektórych przedmiotów w sesji wskazuje na stosunkowo wysoki odsetek ocen niedostatecznych.

Informacje na temat systemu weryfikacji efektów kształcenia zawarte są w *Regulaminie studiów*, w programie kształcenia, w szczególności w kartach opisów przedmiotów. Dokumenty te są powszechnie dostępne w dziekanacie, w bibliotece oraz w systemie Ekstranet. Ponadto informacje dotyczące poszczególnych przedmiotów podawane są studentom na pierwszych zajęciach, a dla studentów studiów niestacjonarnych dodatkowo publikowane na platformie *e-learningowej*. Szczegółowe informacje o przedmiocie, w tym dotyczące stosowanego systemu oceny efektów kształcenia zawarte są przygotowanych wzorcach dydaktycznych do większości przedmiotów w toku studiów. Władze Wydziału zapewniły, że przygotowywane są również brakujące manuale.

Na kierunku *logistyka* na studiach stacjonarnych zakres wykorzystania e-learningu jest nieznaczny, natomiast na studiach niestacjonarnych stanowi on znaczącą część pracy studenta. Na studiach niestacjonarnych I stopnia w toku studiów zaplanowano zajęcia prowadzone w trybie e-learningu w wymiarze 576 h (45,4% ogólnej liczby godzin zajęć) na studiach licencjackich i 645 h (42,6%) na studiach inżynierskich. Na studiach II stopnia odsetek ten wynosi około 48% (nieznaczne różnice występują pomiędzy studiami w trybie tradycyjnym i połączonym ze studiami podyplomowymi). Na ogół udział zajęć z wykorzystaniem e-learningu dla każdego przedmiotu nie przekracza 50%. W sporadycznych wypadkach (język obcy oraz jeden z przedmiotów do wyboru na I stopniu) cały przedmiot prowadzony jest na platformie *e-learningowej*.

Do nauczania języków obcych na studiach niestacjonarnych wykorzystywane jest obecnie oprogramowanie firmy Rosetta Stone. Firma ta oferuje interaktywne oprogramowanie wykorzystywane do nauki języków obcych. Podczas wizytacji Zespół Oceniający spotkał się z kierownikiem Centrum Językowego, w celu prezentacji merytorycznej zawartości kursu języka obcego. Nauka na platformie rozpoczyna się od zrobienia testu kwalifikacyjnego, na podstawie którego przygotowywane są dla studenta dalsze aktywności. Oprogramowanie umożliwia

nabywanie umiejętności językowych w zakresie mówienia, pisania, czytania, słuchania oraz rozumienia tekstu. Student ma również możliwość wykonywania ćwiczeń interaktywnych, w których na podstawie nagrań wideo może rozwijać umiejętności mówienia i komunikowania się. Prowadzący tutor ma możliwość na bieżąco obserwować aktywności każdego studenta na platformie. Pewnym mankamentem przyjętego sposobu nauki jest kwalifikacja studenta, na podstawie testu do grupy językowej, również do grup na poziomie podstawowym (student może zadeklarować umiejętności poniżej rzeczywistych), co w konsekwencji może nie doprowadzić do osiągnięcia *efektu językowego* (umiejętności na poziomie B2 na pierwszym stopniu oraz B2+ na poziomie II stopnia). Rozwiązania przyjęte w Uczelni związane z nauczaniem języków obcych można ocenić jako poprawne z tym, że ich wykorzystywanie wymaga dużej samodyscypliny studentów. Przy wielu grupach studenckich dyscyplina ta jest trudna do utrzymania, a także do kontrolowania.

Końcowy egzamin w formie testu odbywa się w siedzibie Uczelni, jak również na bieżąco zapewnione są bezpośrednie konsultacje pracowników Centrum Językowego w siedzibie Uczelni. Sposób weryfikacji efektów przedmiotowych z języków obcych przeprowadzany jest prawidłowo. Wydział w tym zakresie zapewnia bieżącą kontrolę postępów w nauce studentów oraz weryfikację wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, w tym również poprzez przeprowadzenie zaliczeń i egzaminów kończących zajęcia dydaktyczne z określonego przedmiotu w siedzibie Uczelni.

Przegląd zawartości platformy *e-learningowej* dla pozostałych przedmiotów częściowo prowadzonych w tym trybie, pozwala stwierdzić, że zwiększeniu i urozmaiceniu powinna ulec zawartość merytoryczna poszczególnych przedmiotów. Dla większości przedmiotów zawartość platformy ogranicza się do udostępnienia studentom podręcznika/materiałów dydaktycznych dla danego przedmiotu (w Uczelni opracowanie takie określa się nazwą *manual*). Materiały te stanowią obszerne opracowania zawierające wszystkie niezbędne informacje organizacyjne oraz merytoryczne, tematy wykładów i ćwiczeń oraz treści przedmiotu i wykaz literatury. Inicjatywę opracowywania w Uczelni materiałów przedmiotowych należy ocenić wysoko, są one znaczącą pomocą dla osób prowadzących przedmiot oraz dla studentów. Każdy z nich jest weryfikowany przez metodyka i zatwierdzany przez menedżera kierunku. Udostępnione podczas wizytacji przykładowe materiały dydaktyczne (np. dla przedmiotu *ekonomika transportu*) były wyjątkowo obszerne i mogły pełnić funkcję materiałów przydatnych do samodzielnej pracy studentów. Są one bardzo przydatne dla studentów.

Jednak na platformie *e-learningowej* brak jest zadań i ćwiczeń aktywizujących studentów i pozwalających na bieżące monitorowanie postępów w zdobywaniu wiedzy i umiejętności. Ten obszar weryfikacji efektów kształcenia powinien zostać usprawniony, a Wydział powinien w tym zakresie przedstawić plan dalszych działań, mających na celu uzupełnienie zawartości merytorycznej z poszczególnych przedmiotów z uwzględnieniem zadań (działań) aktywizujących studenta do systematycznej, monitorowanej przez prowadzącego, pracy nad danym przedmiotem.

Realizacja *e-learningu* w odniesieniu do zapewniania bezpośrednich konsultacji z nauczycielem akademickim oraz odbywania zaliczeń i egzaminów w siedzibie Uczelni spełnia wymogi Rozporządzenia MNiSW z dnia 2 listopada 2011 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków, jakie muszą być spełnione, aby zajęcia dydaktyczne na studiach mogły być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Wymagane jest natomiast zwiększenie skuteczności monitorowania bieżących postępów w nauce studentów, m.in. poprzez wzbogacenie zawartości platformy *e-learningowej* z poszczególnych przedmiotów).

2.4)

Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu prowadzi badania losów absolwentów w ramach cyklicznych badań przeprowadzanych w skali całej Uczelni *Badanie atrybutów marki*. Jednym z celów tego badania jest pozyskanie informacji o losach absolwentów. W badaniu uczestniczą absolwenci zarówno studiów I i II stopnia, absolwenci studiów podyplomowych, jak i absolwenci MBA (pół roku od ukończenia studiów). Badanie podzielone jest na dwie części w zależności od

częstotliwości przeprowadzania: BAM-1 (badanie coroczne) oraz BAM-3 (badanie co trzy lata). Badanie losów absolwentów jest dokonywane corocznie, w okresie kwiecień – maj. Ze względu na duże znaczenie jakie Uczelnia przywiązuje do tego badania, wyniki badania są szczegółowo analizowane i uwzględniane są przy podejmowania działań nad doskonaleniem m.in. oferty i programu kształcenia. Metodyka badania przewiduje szczegółową procedurę i harmonogram sposobu analizy, prezentacji i uwzględniania wyników badań w działaniach doskonalących.

Wydział udostępnił Zespołowi Oceniającemu raport końcowy *Badanie atrybutów marki 2014*. Badanie to dotyczyło absolwentów dwóch kierunków (*zarządzanie i logistyka*) WSB we Wrocławiu, które zostało przeprowadzone w terminie kwiecień – czerwiec 2014 r. Udział w badaniu wzięło 263 absolwentów.

Przeprowadzane na podstawie wyników badań analizy są bardzo szczegółowe. Uczelnia dysponuje dobrą informacją zwrotną na temat losów zawodowych absolwentów (m.in.: czy ukończone studia pokrywają się z wykonywaną pracą, jaki odsetek absolwentów pracuje, jakich umiejętności brakuje w wykonywanej pracy zawodowej, w jakim stopniu studia przygotowały do opisanego, analizy i interpretacji zdarzeń i procesów zachodzących w przedsiębiorstwie, itd.). Należy również zauważyć, że większość analiz w zakresie badania losów absolwentów jest dokonywana w przekroju trzech ostatnich lat, co pozwala śledzić dynamikę uzyskiwanych odpowiedzi. Analizy powyższe wykorzystywane są do wprowadzania modyfikacji w programach studiów, w szczególności w opracowywaniu nowych specjalności. Można zatem stwierdzić, że Uczelnia wypracowała system badania, analizy oraz uwzględniania ich wyników w podejmowanych decyzjach w zakresie kształcenia. Ponadto Uczelnia przywiązuje dużą wagę do relacji z absolwentami, co przejawia się również w informacjach zawartych na stronie internetowej WSB we Wrocławiu. Na stronie absolwenci mogą znaleźć informację dotyczącą m.in. dalszej oferty edukacyjnej, ofert pracy, możliwości korzystania z biblioteki Uczelni, itp.

Na Wydziale Finansów i Zarządzania WSB we Wrocławiu, który realizuje studia na kierunku *logistyka* nie była do tej pory przeprowadzana ocena jakości kształcenia.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Losowo wybrane **prace etapowe** studentów zarówno studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia pokazały, że niestety nie wszystkie z nich pozwalały w wystarczającym stopniu weryfikować zakładane efekty kształcenia (uwaga odnosi się zarówno do egzaminów, jak i przygotowywanych projektów przejściowych). W stosunku do niektórych ocenianych prac etapowych zwrócono uwagę na zbyt niskie wymagania prowadzących.

Weryfikacja dziewięciu prac licencjackich wraz z oceną pytań egzaminacyjnych oraz recenzji w większości przypadków pozwoliły stwierdzić, że prace te w wystarczającym stopniu zapewniają weryfikację zakładanych efektów kształcenia. Niektóre prace nie były jednak oparte na materiale faktograficznym, co w przypadku praktycznego kształcenia nie powinno się zdarzyć. Zauważono również, że w niektórych recenzjach prac dyplomowych brakuje ocen merytorycznych recenzentów, a końcowe oceny były zawyżone.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

2.1) Sposób wyodrębnienia kierunku logistyka z obszarów nauk społecznych i technicznych jest właściwy. W treściach programowych dla ścieżki licencjackiej i ścieżki inżynierskiej pierwszego stopnia zawarte są zarówno treści o charakterze społecznym, jak i o charakterze technicznym. Taki układ przyjętych efektów kierunkowych zapewnia realizację specyfiki całego kierunku.

Przypisanie efektów kształcenia do dyscyplin jest prawidłowe. Wydział opracował system opisu efektów kształcenia dla kierunku oraz dla każdego z przedmiotów. Efekty

przedmiotowe i kierunkowe tworzą spójną całość. Opis efektów kształcenia odpowiada przyjętej koncepcji kształcenia dla kierunku *logistyka*, która opiera się na kształceniu praktycznym. Koncepcja kształcenia ma również odzwierciedlenie w specjalnościach oferowanych na poszczególnych poziomach, formach i tokach studiów.

2.2) Efekty kierunkowe, jak i przedmiotowe są sformułowane w sposób na ogół zrozumiały i umożliwiający ich weryfikację. W przypadkach pojedynczych przedmiotów (np. *Grafika inżynierska*) sformułowane efekty przedmiotowe są bardzo ogólne i podobne do brzmienia efektu kierunkowego.

2.3) Wydział Finansów i Zarządzania, na którym realizowany jest kierunek *logistyka* opracował system weryfikacji zakładanych efektów kształcenia, umożliwiający weryfikację wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych. System ten jest kompletny, tzn. obejmuje wszystkie etapy procesu kształcenia, w tym proces przeprowadzania zaliczeń i egzaminów, proces dyplomowania oraz odbywania praktyk zawodowych. Proces dyplomowania nie budzi zastrzeżeń, natomiast pożądanym byłoby zwiększenie udziału profesorów w pracach komisji egzaminu dyplomowego oraz przy recenzowaniu prac. Należy zwiększyć nadzór promotorski nad realizowanymi pracami, a także systemowo zagwarantować ograniczenie zawyżania ocen prac dyplomowych. .

Zakres stosowania *e-learningu* na studiach niestacjonarnych jest znaczący. Jest to w zdecydowanej większości przedmiotów *blended-learning*. W całości na platformie *e-learningowej* prowadzone są języki. W tym zakresie zapewniona jest bieżąca kontrola postępów w nauce studentów oraz weryfikacja wiedzy, umiejętności językowych, w tym również poprzez przeprowadzenie zaliczeń i egzaminów kończących zajęcia dydaktyczne w siedzibie Uczelni oraz zapewnienie studentom bezpośrednich konsultacji. Jednak dla wielu przedmiotów zawartość platformy ogranicza się do udostępnienia studentom podręcznika opracowanego dla danego przedmiotu, przy braku zadań i ćwiczeń aktywizujących studentów i pozwalających na bieżącą kontrolę pracy studenta. W tym zakresie konieczne jest uzupełnienie treści zamieszczanych na platformie, tak aby wykorzystać w pełni jej możliwości oraz stworzyć studentom możliwość samodzielnej pracy na odległość.

W opinii studentów system oceny efektów kształcenia jest powszechnie dostępny, a także przejrzysty i zrozumiały.

2.4) Uczelnia posiada kilkuletnie doświadczenie w monitorowaniu losów zawodowych swoich absolwentów. Podstawowym narzędziem służącym monitorowaniu losów absolwentów jest cyklicznie przeprowadzane badanie atrybutów marki. Badanie losów absolwentów jest dokonywane corocznie, w okresie kwiecień–maj. Ze względu na duże znaczenie jakie Uczelnia przywiązuje do tego badania, wyniki badania są szczegółowo analizowane i uwzględniane są przy podejmowaniu działań nad doskonaleniem m.in. oferty i programu kształcenia. Najnowsze badanie absolwentów zostało przeprowadzone w 2014 r. Analiza wyników badań dostarcza rzetelnej informacji, nie tylko o losach zawodowych absolwentów, ale również pozwala na zidentyfikowanie mocnych i słabych stron kształcenia na Wydziale, na przestrzeni kilku ostatnich lat oraz porównanie z innymi Szkołami Bankowymi w Polsce.

Kryterium 3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

3.1)

Programy studiów zostały opracowane dla wszystkich poziomów studiów (I i II), rodzajów (I stopnia licencjackie i inżynierskie) oraz form (stacjonarne i niestacjonarne). Wszystkie programy studiów mają jednolitą strukturę, tj. obejmują przedmioty kształcenia ogólnego, przedmioty

kierunkowe oraz specjalnościowe. Dodatkowo na studiach II stopnia występuje blok przedmiotów wybieralnych.

Na kierunku *logistyka* I stopnia kształcenia trwa 6 semestrów według ścieżki licencjackiej oraz 7 semestrów według ścieżki inżynierskiej. **Studia I stopnia ścieżki licencjackiej** forma stacjonarna obejmują łącznie 1.723 h (w tym praktyki 250 h), natomiast forma niestacjonarna 1.525 h (w tym praktyki 250 h). Absolwenci tej ścieżki studiów uzyskują tytuł zawodowy licencjata. **Studia I stopnia ścieżki inżynierskiej forma stacjonarna** obejmują 1.964 (w tym praktyki 250 h), natomiast niestacjonarne 1.764 h (w tym praktyki 250 h). Absolwenci tej ścieżki uzyskują tytuł zawodowy inżyniera.

Studia II stopnia kierunku *logistyka* w profilu praktycznym prowadzone są tylko w formie niestacjonarnej. Kształcenie na II stopniu trwa cztery semestry, proponowane są dwie ścieżki studiów: ścieżka tradycyjna i ścieżka studiów połączona ze studiami podyplomowymi. Studia magisterskie ścieżki tradycyjnej obejmują 968 h (w tym praktyki 125 h), a ścieżki ze studiami podyplomowymi obejmują 892 h (w tym praktyki 125 h). Taki wymiar godzin jest wystarczający do osiągnięcia założonych dla kierunku efektów kształcenia. Absolwenci studiów uzyskują tytuł zawodowy magistra.

Pewne wątpliwości co do czasu trwania kształcenia budzi godzinowy wymiar praktyk studenckich, dla cyklu kształcenia rozpoczynającego się od roku akademickiego 2014/2014. Na studiach I stopnia wymiar praktyk wynosi 250 h, a na studiach II stopnia 125 h. Wydział zapewnia studentom możliwość odbycia praktyki zawodowej łącznie w wymiarze co najmniej trzech miesięcy. Biorąc pod uwagę, że celem profilu praktycznego jest m.in. zapewnienie realizacji umiejętności praktycznych, wymiar godzinowy praktyk powinien być dla następnego cyklu kształcenia rozszerzony (zgodnie z §8 ust. 5 Rozporządzenia MNiSW z dnia 3 października 2014 w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia).

Program studiów pierwszego stopnia ścieżki **licencjackiej** przewiduje kształcenia na trzech specjalnościach *Eurologistyka i logistyka międzynarodowa*, *Transport i spedycja* oraz *Logistyka w biznesie*. W ramach ścieżki **inżynierskiej** studenci mogą wybierać następujące specjalności: *Projektowanie i zarządzanie systemami transportowymi*, *Projektowanie i eksploatacja systemów logistycznych*, *Koordinator łańcuchów logistycznych*. Na **studiach tych występuje duże nasycenie przedmiotami o charakterze inżynierskim, m.in.: Wprowadzenie do badań operacyjnych, Projektowanie procesów logistycznych, Systemy bazodanowe, Grafika inżynierska, AutoCad, mechanika i wytrzymałość materiałów, Podstawy konstrukcji maszyn, Inżynieria systemów i analiza systemowa, Systemy informatyczne i komunikacyjne w logistyce.**

Na **studiach II stopnia ścieżki tradycyjnej** oferowane są specjalności *Systemy logistyki przedsiębiorstw* oraz *Systemy logistyki transgranicznej*. W stosowanej na Uczelni ścieżce kształcenia magisterskiego w połączeniu ze studiami podyplomowymi w trakcie której plan obejmuje blok przedmiotów specjalnościowych (176–180 h), które student wybiera jako kierunek studiów podyplomowych. Na **studiach II stopnia połączonych z podyplomowymi** studenci, w ramach godzin specjalnościowych mogą wybrać trzy kierunki studiów podyplomowych: *Centra logistyczne i magazynowe*, *Logistyka w biznesie* oraz *Transport i spedycja*. Wyprofilowanie tych specjalności oraz dobór ich merytorycznych treści w pełni odpowiada realizowanym na kierunku *logistyka* efektom kształcenia.

Dla każdego z przedmiotów znajdujących się w programie studiów została opracowana karta modułu/przedmiotu, która zawiera informacje m.in.: o celach i efektach danego przedmiotu, treściach kształcenia, formach zajęć dydaktycznych i metodach kształcenia.

Treści kształcenia dla poszczególnych przedmiotów opisane są w kartach przedmiotów w części *Szczegółowy program zajęć. Treści programowe*. Treści przedmiotów określone są z różnym stopniem szczegółowości. Treści te są adekwatne do charakteru przedmiotu, w niektórych przypadkach występuje podział na formy prowadzenia zajęć. W przypadku przedmiotów, które odbywają się z wykorzystaniem platformy *e-learningowej* (głównie studia niestacjonarne) w sylabusach powinny być również określone treści, które studenci mają opanować w ramach

samodzielnej nauki z wykorzystaniem platformy, szczególnie gdy struktura forma zajęć przewiduje duży udział *e-learningu* (na studiach niestacjonarnych udział ten wynosi średnio ok. 43 %). Byłoby to istotne z punktu widzenia monitorowania i weryfikacji wiedzy, którą student ma opanować poprzez kształcenia na odległość.

W kartach przedmów dla każdego z realizowanych tematów w ramach danego przedmiotu, przypisane są efekty przedmiotowe, które są przez te treści osiągane. Daje to szczegółowe i spójne odniesienie, pozwalające stwierdzić, że opanowanie przez studenta określonych treści zapewni realizację efektu przedmiotowego, a w konsekwencji kierunkowego.

W toku studiów przewidziane są cztery formy zajęć: wykłady, konwersatoria, laboratoria oraz *e-learning*. Wykłady stanowią od 7,0% do 24,6% ogólnej liczby godzin zajęć, konwersatoria od 21,1% do 36,4%, laboratoria od 4,0% do 25,4%, w zależności od poziomu, formy studiów oraz toku studiów. Struktura zajęć biorąc pod uwagę wykłady oraz konwersatoria jest prawidłowa. Wykłady przewidziane są przede wszystkim z przedmiotów kierunkowych oraz z kilku przedmiotów specjalnościowych. W strukturze form prowadzonych zajęć na studiach stacjonarnych dominują konwersatoria, a mniejszy jest udział laboratoriów na studiach II stopnia. Dokładna analiza pozwala stwierdzić, że z przedstawionej szczegółowej informacji wynika, że w rzeczywistości zajęć laboratoryjnych jest więcej, ponieważ w siatce zaznaczono, że wszystkie godziny specjalnościowe prowadzone są w formie konwersatoriów, natomiast plan specjalności obejmuje przedmioty prowadzone również w formie laboratorium [m.in. *SAP – Gospodarka magazynowa* (10 godz.), *Gra logistyczna* (20 godz.), *Laboratorium AnyLogic* (16 godz.)]. Tematyka i treści laboratoriów na pierwszym stopniu również odpowiadają założonym celom i efektom. Wśród zajęć laboratoryjnych na I stopniu można wyróżnić m.in.: *Technologie informacyjną*, *Projektowanie procesów logistycznych*, *Systemy bazodanowe*, *Grafikę inżynierską AutoCad*, *Systemy informatyczne i komunikacyjne w logistyce*, *Laboratorium RFID*, *Laboratorium systemów transportowych (AnyLogic)* i *Informatykę w logistyce*.

Podział zajęć na wykłady, konwersatoria i laboratoria jest właściwy, umożliwiający studentom opanowanie treści koniecznych do zrealizowania celów i efektów wskazanych dla poszczególnych przedmiotów. Wysoko należy ocenić różnorodność zajęć prowadzonych w laboratoriach na specjalistycznym oprogramowaniu.

W zakresie struktury prowadzonych zajęć wątpliwości budzi stosunkowo wysoki udział zajęć prowadzonych z wykorzystaniem platformy *e-learningowej*. Ze względu na fakt, że udział ten na studiach niestacjonarnych jest stosunkowo duży (od 42,6% do 49%) należałoby precyzyjnie określić zakres treści, które student musi opanować samodzielnie poprzez *e-learning*. Obecnie nie ma takiego wskazania treści w sylabusie, a przegląd zawartości poszczególnych kursów pozwala stwierdzić, że student nie ma jasno określonych zadań, które musi osiągnąć poprzez aktywność na platformie. Należy jednocześnie zauważyć, że wykorzystywania technik kształcenia na odległość stosowane jest uzupełniająco (oprócz wspomnianych przedmiotów – w jednym semestrze wykład do wyboru na studiach I stopnia oraz języków obcych na studiach niestacjonarnych), rzadko przekraczając 50% ogólnej liczby godzin zajęć z danego przedmiotu. Dlatego też można stwierdzić, że zdobycie umiejętności praktycznych odbywa się na poszczególnych przedmiotach poprzez tradycyjne formy zajęć (głównie konwersatoria i laboratoria), w warunkach rzeczywistych, z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów. Część studentów wyraża opinie, że więcej zajęć powinna odbywać się w formie bezpośredniego kontaktu z prowadzącym (również języki obce).

Stosowane metody dydaktyczne są opisane w sylabusie w części *Metody dydaktyczne*. W procesie kształcenia stosowanych jest wiele metod m.in. *case studies*, zadania grupowe, pogadanka przy powtarzaniu podstaw teoretycznych, wykład multimedialny, symulacja biznesowa, symulacyjna gra komputerowa o charakterze antagonistycznym, dyskusja i analiza podejmowanych działań wraz z oceną efektów, prezentacja dobrych praktyk, realizacja indywidualnych zadań projektowych, dyskusje, itd. Podkreślenia wymaga fakt dobrego dostosowania metod dydaktycznych z uwzględnieniem specyfiki przedmiotu (np. dla przedmiotów *Informatyka w logistyce*, *Gry logistyczne*).

W sporadycznych przypadkach metody dydaktyczne nie są adekwatne do charakteru przedmiotu – dla przedmiotu *Badania operacyjne*, który jest przedmiotem do wyboru i prowadzony jest, zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych w całości na platformie *e-learningowej* przewidziano takie metody dydaktyczne jak wykład i ćwiczenia. Brakuje jednak wskazania szczegółowych form współpracy z prowadzącymi poprzez kontakty elektroniczne. Podsumowując można stwierdzić, że dobór treści kształcenia, formy prowadzenia zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne, określone są w sposób umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia dla kierunku *logistyka* z zastrzeżeniem dotyczącym doprecyzowania treści i rodzajów aktywności, które studenci realizują poprzez pracę na platformie *e-learningowej*.

W oparciu o analizę systemu ECTS można stwierdzić, że są spełnione warunki określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia, w części dotyczącej określania łącznej liczby punktów ECTS oraz rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia zajęć zaliczonych przez studenta, z powyższymi zastrzeżeniami dotyczącymi struktury nakładu pracy studenta.

Łączna liczba punktów ECTS dla kierunku *logistyka*, jaką student uzyskuje w toku studiów wynosi 191 na studiach licencjackich, stacjonarnych i niestacjonarnych, 220 na studiach inżynierskich (stacjonarne i niestacjonarne) oraz 134 na studiach magisterskich tradycyjnych oraz 148 na studiach magisterskich połączonych ze studiami podyplomowymi. W przypadku wszystkich rodzajów, poziomów i form studiów program studiów umożliwia studentowi wybór przedmiotów w wymiarze przekraczającym 30% łącznej liczby punktów ECTS (procent ten wynosi od 30% na studiach licencjackich niestacjonarnych do 45% na studiach niestacjonarnych II stopnia w trybie tradycyjnym). Student ma do wyboru przedmioty specjalnościowe, język obcy oraz wykład do wyboru (w wymiarze kilkudziesięciu godzin, w zależności od toku, poziomu i formy studiów). Na II stopniu dobrą praktyką jest możliwość wyboru wykładu (*Podstawy logistyki* lub *Współczesna logistyka*), w zależności od tego czy musi uzupełnić brakującą wiedzę z zakresu logistyki (dla absolwentów I stopnia, spoza innych kierunków).

Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów Wydział określił na 81,5 (studia licencjackie), 90,5 (studia inżynierskie) oraz 28,5 (studia magisterskie). Wielkości te są ustalone prawidłowo. Biorąc pod uwagę, że jeden punkt ECTS odpowiada 25 godzinom pracy, określone wielkości są nieco wyższe niż wynikają z planu studiów, ale te dodatkowe godziny obejmują konsultacje z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego.

Prawidłowo jest również określona liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych (od 51 na studiach II stopnia do 91 na studiach inżynierskich). Dobór tych przedmiotów (są to przedmioty w grupie kierunkowych) jest adekwatny do kierunku *logistyka*, z uwzględnieniem również studiów inżynierskich, poziomu studiów oraz praktycznego profilu kształcenia.

Wydział określił łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach o charakterze praktycznym - wynosi ona 95 (studia magisterskie) do 164 punktów ECTS (studia inżynierskie). W planie studiów znajduje się wiele treści i form zajęć pozwalających na zdobycie umiejętności o charakterze praktycznym. Jednak wycena ECTS na Wydziale dla kierunku *logistyka* za zajęcia praktyczne wydaje się nieco zawyżona wobec realizacji na studiach niestacjonarnych zajęć w szerokim stopniu wykorzystującej *e-learning*.

Programy studiów, zarówno dla studiów I, jak i II stopnia, obejmują moduły zajęć powiązane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze większym niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS.

Liczba punktów ECTS za zajęcia oferowane w formie zajęć ogólnouczelnianych wynosi od 10 do 48. Zajęcia z wychowania fizycznego (na studiach stacjonarnych) są nieobowiązkowe i student nie otrzymuje za nie punktów ECTS (aczkolwiek określona przez Wydział liczba punktów

wynosi 0). Liczba punktów, jaką student uzyskuje w ramach zajęć z obszarów nauk humanistycznych i społecznych przekracza 5 punktów (wynosi od 10 do 44).

Liczba punktów jaką student otrzymuje za poszczególne przedmioty jest ustalona prawidłowo i odpowiada ich wymiarowi godzinowemu oraz trudności danego przedmiotu. W sporadycznych przypadkach liczba punktów za zajęcia wykładowe wydaje się być nieco zawyżona (np. za 15 h wykładu przyznawane są dwa punkty).

Rozkład punktów ECTS pomiędzy semestrami jest równomierny. Jednak w pojedynczych przypadkach występują semestry (studia niestacjonarne I stopnia), w których liczba punktów wynosi 27 oraz 29 punktów – dla cyklu rozpoczynającego kształcenia od roku akademickiego 2014/2015). Należy to skorygować ponieważ student za zaliczenie każdego semestru powinien otrzymać nie mniej niż 30 punktów.

Określona jest również liczba punktów, którą student otrzymuje w ramach zajęć z języka obcego (od 4 do 12).

Program studiów dla kierunku *logistyka* przyporządkowanego do więcej niż jednego obszaru kształcenia, dlatego też Wydział określił dla każdego z tych obszarów procentowy udział liczby punktów ECTS. Obszar *nauk technicznych* i przypisane mu punkty ECTS dla ścieżki inżynierskiej pierwszego stopnia obejmuje 23% punktów, natomiast dla ścieżki licencjackiej wszystkie punkty ECTS student zdobywa w obszarze *nauk społecznych*, gdzie uwzględnia się także treści obszarowych efektów technicznych. Przyjęte rozwiązanie wynika ze specyfiki międzyobszarowego kierunku *logistyka*.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci stwierdzili, że wiedzą czym są punkty ECTS, jednak nie potrafili dokładnie wyjaśnić tego pojęcia. Studenci posiadają podstawową wiedzę na temat systemu ECTS oraz możliwości jakie stwarza.

Kolejność realizacji poszczególnych przedmiotów jest zachowana. Na studiach I stopnia zachowana jest następująca kolejność (co do zasady) – najpierw przedmioty kierunkowe, przedmioty specjalizacyjne w 4, 5, 6 i na studiach inżynierskich w 7 semestrze. W analogicznej kolejności realizowane są przedmioty na studiach II stopnia – przedmioty kierunkowe realizowane są w 1 i 2 semestrze, a specjalnościowe w 3 i 4. Rozkład godzinowy przedmiotów w poszczególnych semestrach i latach jest wyrównany.

Studenci kierunku *logistyka* ocenili za poprawną sekwencję zajęć oraz formy realizacji zajęć.

W programie studiów kierunku *logistyka* dla pierwszego stopnia przewidziane są praktyki zawodowe. Wymiar praktyk jest inny dla każdego roku w kolejnych cyklach kształcenia. Dla studentów trzeciego roku wymiar praktyk wynosił 4 tygodnie i dotyczył tylko studiów I stopnia. W wymiarze praktyk dla studentów rozpoczynających kształcenia od roku akademickiego 2013/2014 nastąpiły zmiany. Zmiany te polegały głównie na wydłużeniu czasu trwania praktyk. Okres ten różnił się w zależności od poziomu, formy i toku studiów (i wynosił od 4 tygodni do 8 tygodni na studiach II stopnia). Wymiar praktyki był również wyrażony w godzinach – 250 h dla studiów stacjonarnych I stopnia. Od roku akademickiego 2014/2015 czas trwania praktyki wynosi 12 tygodni niezależnie od formy i trybu studiów. W planie studiów wymiar praktyki wyrażony jest liczbą godzin (250 h na studiach I stopnia oraz 125 h na studiach II stopnia).

Okres realizacji praktyk do końca roku akademickiego 2013/2014, to: dla studentów formy stacjonarnej - po zakończeniu II roku w okresie wakacyjnym, a dla studentów formy niestacjonarnej - w trakcie trwania całego II roku studiów. Okres realizacji praktyk od roku akademickiego 2014/2015 jest ustalony na 4 semestr (studia II stopnia), 5 semestr studia licencjackie oraz 6 semestr studia inżynierskie. Wydział zamierza realizować praktyki zawodowe w formie praktyk semestralnych. Jednak zasady odbywania praktyk zawodowych powinny zostać szczegółowo doprecyzowane, dlatego że realizacja praktyk w wymiarze pełnych trzech miesięcy na każdym z poziomów kształcenia, jest trudna do zrealizowania w dotychczasowej formie.

Natomiast zasady odbywania praktyk dla cykli kształcenia, oprócz obecnego pierwszego roku, są określone w dokumencie *Regulamin praktyk zawodowych*, który stanowi załącznik do Uchwały Senatu 16/2013 z dnia 26.11.2013. Regulamin w sposób syntetyczny określa m.in. sposób organizacji praktyk, tryb i zasady zaliczania praktyk, warunki zaliczania praktyk na podstawie pracy zawodowej, itp. W roku akademickim 2013/2014 zaliczenie praktyk na podstawie pracy zawodowej na studiach stacjonarnych I stopnia otrzymało łącznie 7 osób, natomiast na studiach niestacjonarnych 256 osób. Na studiach II stopnia zaliczenie praktyki na podstawie pracy otrzymało 46 osób. Liczby te są stosunkowo duże, ale istniejący system kontroli praktyk oraz miejsc ich odbywania pozwala stwierdzić, że program praktyk w tych przypadkach jest zrealizowany. Efekty kształcenia przypisane do praktyk zawodowych są sprawdzane w odniesieniu do osób zwolnionych z praktyk.

Efekty i cele praktyki zostały opisane w karcie przedmiotu. Efekty zostały sformułowane prawidłowo, z uwzględnieniem ich struktury (po cztery efekty wiedza i umiejętności oraz trzy efekty kompetencji społecznych).

Program praktyk jest określony w osobnym dokumencie *Ramowy program praktyk zawodowych. Kierunek logistyka*. Program ten jest stosunkowo szczegółowy i obejmuje kilka grup tematycznych (m.in.: zagadnienia z zarządzania zapasami, transportu, gospodarowania odpadami, itp.). Nieco dziwi jednak stwierdzenie zawarte w programie praktyki o możliwości realizacji programu praktyki w takim stopniu w jakim to będzie możliwe w danym przedsiębiorstwie, chociaż zakres tematyczny praktyki w opisie tego modułu przewiduje indywidualny program praktyki uzależniony od wybranej przez studenta specjalności i profilu zakładu.

Wydział przedstawił listę 61 miejsc, w których w roku akademickim 2013/2014 odbywały się praktyki zawodowe. Miejsca odbywania praktyk są zasadniczo ściśle związane z działalnością logistyczną i transportową (firmy transportowe, centrum logistyczna, firmy handlowe i produkcyjne). Uczelnia dysponuje znacznie większą liczbą firm, z którymi współpracuje w zakresie odbywania praktyk studenckich (ok. 800-1000 firm).

Biorąc pod uwagę profil tych firm oraz program praktyk można stwierdzić, że miejsca odbywania praktyk umożliwiają realizację ich programu na ocenianym kierunku. Zaliczenia praktyki dokonuje Dziekan na podstawie zaświadczenia o odbyciu praktyki zawodowej oraz sprawozdania studenta z praktyki zawodowej. System realizowania, kontroli i zaliczania praktyk zawodowych na wizytowanym kierunku należy ocenić pozytywnie z zastrzeżeniem dotyczącym konieczności doprecyzowania wymiaru i zasad odbywania praktyk dla cyklu kształcenia rozpoczętego od roku akademickiego 2014/2015.

Studenci mają możliwość samodzielnego wyboru instytucji, w której praktyka będzie realizowana. Uczelnia posiada również bazę firm, w których studenci mogą odbywać praktykę. Instytucja ma możliwość wprowadzenia zmian do programu praktyki, w celu uwzględnienia specyfiki wykonywanych obowiązków. Studenci, zgodnie z *Regulaminem praktyk WSB* we Wrocławiu, mają możliwość zaliczania praktyk na podstawie pracy lub stażu. Zaliczenie praktyki na podstawie pracy lub stażu odbywa się za zgodą dziekana Wydziału. Studenci zgłosili uwagę dotyczącą zaliczania praktyk polegającą na braku możliwości zaliczania praktyk na podstawie umowy zlecenie, czy też o dzieło. Studenci studiów niestacjonarnych często pracują, w zawodzie związanym z kierunkiem studiów, na podstawie umowy o dzieło lub zlecenie, co nie uprawnia ich do wnioskowania o zaliczenie na tej podstawie praktyki.

Kierunek *logistyka* WSB we Wrocławiu studiuje 2.148 studentów, z czego na studiach stacjonarnych 310 studentów, a na niestacjonarnych 1.838. Na I stopniu na studiach licencjackich studiuje 686 osób, a na studiach inżynierskich 1.056. Na studiach magisterskich studiuje 406 studentów. Liczebność grup konwersatoryjnych i laboratoryjnych nie budzi zastrzeżeń. Grupy konwersatoryjne liczą średnio od 24 do 33 studentów, grupy laboratoryjne - 15-17 osób. Grupy wykładowe uzależnione są od liczebności roku, oraz od liczebności danej specjalności (wykładowe grupy dla specjalności). Można stwierdzić, że liczebność grup jest dobrze ustalona i nie stanowi przeszkody w realizacji efektów kształcenia.

Zajęcia **na studiach stacjonarnych** odbywają się na ogół w blokach dwugodzinnych (z przerwą). Zajęcia odbywają się na ogół w godzinach od 8:00 do 16:15. **Na studiach niestacjonarnych** zajęcia odbywają się w blokach 75-minutowych. Niektóre z zajęć są łączone w dwa kolejne bloki, Nie stwierdzono nadmiernego blokowania zajęć. Plan jest dobrze ułożony, nie zawiera nadmiernej liczby „okienek”.

Organizacja zajęć, biorąc pod uwagę liczebność grup oraz harmonogram zajęć, z powyższymi zastrzeżeniami, zapewnia realizację efektów kształcenia przewidzianych dla modułu dyplomowego.

Możliwości indywidualizacji procesu kształcenia wynikają z zapisów *Regulaminu studiów* (Rozdział 8. Studia według indywidualnego planu studiów i programu kształcenia oraz studia międzyobszarowe). Regulamin przewiduje dwie formy indywidualizacji, tj.: Indywidualną Organizację Studiów (IOS) oraz Indywidualny Plan Studiów i Program Nauczania (IPSPN). W regulaminie określone są niezbędne warunki przyznania IOS (m.in. tryb przyznawania, wymagana średnia, itp.), natomiast szczegółowe warunki otrzymania IPSiPN określa Rektor w zarządzeniu. Studenci mają stworzoną możliwość indywidualizacji kształcenia, ale w bieżącym roku akademickim nikt nie korzystał z tej możliwości.

Możliwości systemu ECTS są natomiast wykorzystywane przy wymianie międzynarodowej studentów. W ostatnich trzech latach akademickich w ramach programu Erasmus wyjechało 167 studentów

Studenci mają możliwość indywidualizacji procesu kształcenia poprzez studiowanie według indywidualnej organizacji studiów, polegającej na zmianach w kolejności zaliczania przedmiotów oraz terminach zaliczania. Mogą także realizować indywidualny plan studiów i program kształcenia obejmujący zmiany przedmiotów w programie nauczania, a także zmiany form zaliczenia. Studenci korzystają z dostępnych form indywidualizacji procesu kształcenia. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA, z racji na niestacjonarną formę studiów, posiadali bardzo małą wiedzę o możliwościach indywidualizacji procesu kształcenia.

Wybitnie uzdolnieni studenci w ramach indywidualizacji procesu kształcenia mają możliwość, przewidzianą regulaminem studiów, ubiegania się studiowanie według indywidualnego programu nauczania. Wydział nie posiada osobnej oferty kształcenia dla studentów niepełnosprawnych, ale studenci niepełnosprawni mogą skorzystać z dosyć często stosowanej na Wydziale indywidualizacji procesu kształcenia.

3.2)

Ocena programu kształcenia na kierunku *logistyka* pozwala stwierdzić, że program studiów umożliwia osiągnięcie celów i efektów kształcenia, tak jak zostało to założone przez Wydział dla ocenianego kierunku. Cele realizacji poszczególnych przedmiotów określone w karcie opisu modułu są zgodne z efektami kierunku, a treści programowe i metody dydaktyczne sformułowane dla poszczególnych przedmiotów odpowiadają celom i założeniom określonym dla kierunku *logistyka*.

Na ocenianym kierunku nie była do tej pory przeprowadzana ocena jakości kształcenia.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

3.1) Realizowany na kierunku *logistyka* program studiów zapewnia osiągnięcie założonych efektów kształcenia. Czas trwania kształcenia na poszczególnych poziomach, formach i tokach studiów jest wystarczający do osiągnięcia zakładanych efektów kierunkowych. W tym zakresie wątpliwość budzi godzinowy wymiar praktyk studenckich, dla cyklu kształcenia rozpoczynającego się od roku akademickiego 2014/2015. Na studiach I stopnia wymiar praktyk wynosi 250 h, a na studiach II stopnia 125 h. Wobec realizacji praktycznego profilu

kształcenia wymiar godzinowy praktyk dla cyklu kształcenia od 1 października 2015 r. będzie musiał być rozszerzony. Wydział powinien zapewnić studentom możliwość odbycia praktyki zawodowej w wymiarze co najmniej trzech miesięcy na każdym z poziomów kształcenia ponieważ celem kształcenia w profilu praktycznym jest m.in. zdobycie przez studentów umiejętności praktycznych.

Dobór specjalności oraz ich wyprofilowanie jest w pełni zgodne z efektami sformułowanymi dla kierunku. Treści kształcenia na ścieżce inżynierskiej są dobrze nasycone przedmiotami o charakterze inżynierskim. Treści kształcenia poszczególnych przedmiotów opisane są w sylabusach, wraz z ich odniesieniem do efektów przedmiotowych i kierunkowych. Zastrzeżenia budzi jednak organizacja i realizacja kształcenia bez bezpośredniego udziału pracowników dydaktycznych. Udział tej formy kształcenia jest duży, ale w granicach dopuszczalnych ustawowo. Sposób przeprowadzania i kontrolowania aktywności studentów dla kształcenia na odległość powinien być udoskonalony. Doprecyzowane powinny być treści, które student ma opanować w ramach przedmiotów, które odbywają się na platformie *e-learningowej*. Mimo wysokiej oceny materiałów dydaktycznych dla przedmiotów/instrukcji (manuali) zbyt mało wskazano treści i ćwiczeń do samodzielnego opanowania przez studenta.

Formy kształcenia określone dla poszczególnych przedmiotów są prawidłowe. Stosowane metody dydaktyczne są dobrze dobrane do specyfiki przedmiotów. Ogólna charakterystyka nakładu pracy studenta w programie studiów nie budzi zastrzeżeń (oprócz konieczności skorygowania liczby punktów w semestrze dla cyklu rozpoczynającego kształcenia od roku akademickiego 2014/2015), tak aby student za zaliczenie każdego semestru otrzymał nie mniej niż 30 punktów.

Wydział stworzył studentom możliwości indywidualizacji toku studiów, jednak zakres ich wykorzystania jest niewielki (oprócz stosunkowo aktywnej wymiany w ramach programu Erasmus). Formy zajęć na wizytowanym kierunku, a także sekwencja przedmiotów, zostały pozytywnie ocenione przez studentów.

Dotychczasowy system kontroli i realizacji praktyk studenckich nie budzi zastrzeżeń. Natomiast dla cyklu rozpoczynającego kształcenia od roku akademickiego 2014/2015 koniecznym jest doprecyzowanie zasad realizacji i kontroli praktyk. Organizacja studiów i liczebność grup nie budzi zastrzeżeń.

3.2) Program studiów na kierunku *logistyka* umożliwia osiągnięcie celów i kierunkowych efektów kształcenia, które zostały to założone przez Wydział. Cele realizacji poszczególnych przedmiotów określone w karcie opisu modułu są zgodne z efektami kierunku, a treści programowe i metody dydaktyczne sformułowane dla poszczególnych przedmiotów odpowiadają celom i założeniom określonym w opisie kierunku.

Kryterium 4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

4.1)

ZO PKA stwierdził, że liczba pracowników naukowo-dydaktycznych pełnoetatowych oraz zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych jest wystarczająca. Kwalifikacje naukowe i praktyczne tych pracowników tworzą łącznie zestaw różnorodny i uzupełniający się tak, by w pełni odpowiadał potrzebom wynikającym z opisu efektów kształcenia. Na 98 pracowników prowadzących zajęcia na kierunku *logistyka* 44 osoby mają wykształcenie i dorobek naukowy oraz praktyczny w dziedzinie *nauk ekonomicznych*, 24 osoby posiadają odpowiednie wykształcenie oraz dorobek naukowy i praktyczny związany z dziedziną *nauk technicznych*. Ponadto dość licznie reprezentowany jest obszar *nauk ścisłych* (dziedzina *nauk matematycznych* i dziedzina *nauk fizycznych* – łącznie 7 osób) oraz 10 osób *filologii obce*. Pozostałe osoby reprezentują nauki

wojskowe, pedagogikę, nauki teologiczne, nauki prawne i nauki polityczne. Wart podkreślenia jest fakt korzystania z wiedzy i doświadczenia praktyków, którzy prowadzą zajęcia gościnnie na ocenianym kierunku studiów. Zakres dorobku praktycznego jest bardzo bogaty. Został on podany w załączniku 1 i 2 do raportu samooceny, a także potwierdzony w trakcie wizytacji, zwłaszcza na spotkaniu z pracodawcami.

4.2)

Zgodnie z §14 ust. 1 rozporządzenia MNiSzW z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r., poz. 1370), minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na określonym kierunku studiów stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora. Natomiast dla studiów drugiego stopnia zgodnie z §15 ust. 1 ww. rozporządzenia, minimum kadrowe stanowi co najmniej sześciu samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora. Zgodnie z art. 9a ust. 2, 3 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* podstawowa jednostka organizacyjna Uczelni prowadząca studia pierwszego lub drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie o **profilu praktycznym** może zaliczyć do minimum kadrowego miejsce nauczyciela akademickiego posiadającego tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego lub będącego osobą, która nabyła uprawnienie równoważne z uprawnieniami doktora habilitowanego na podstawie art. 21a ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, dwie osoby posiadające stopień naukowy doktora i znaczne doświadczenie zawodowe zdobyte poza Uczelnią w dziedzinie związanej z kierunkiem studiów oraz w miejsce nauczyciela akademickiego posiadającego stopień naukowy doktora, dwie osoby posiadające tytuł zawodowy magistra i znaczne doświadczenie zawodowe zdobyte poza Uczelnią w dziedzinie związanej z kierunkiem studiów.

Uczelnia zadeklarowała do minimum kadrowego na poziomie studiów pierwszego stopnia siedemnastu nauczycieli akademickich, w tym: sześciu z grupy pracowników samodzielnych, tj. profesorów, doktorów habilitowanych, dziewięć osób ze stopniem naukowym doktora oraz dwie osoby z tytułem zawodowym magistra. Na poziomie studiów drugiego stopnia do minimum kadrowego zadeklarowano czternastu nauczycieli akademickich, w tym: sześciu z grupy pracowników samodzielnych, tj. profesorów i doktorów habilitowanych oraz osiem osób ze stopniem naukowym doktora.

Teczki osobowe nauczycieli akademickich zgłoszonych do minimum kadrowego zawierają odnoszące się do deklarowanych tytułów i stopni naukowych dyplomy lub ich kopie poświadczone za zgodność z oryginałem. W toku wizytacji udostępniono również dokumentację dotyczącą deklarowanego, w przypadku niektórych nauczycieli akademickich, doświadczenia zawodowego zdobytego poza Uczelnią. Zgodnie z art. 9a ust. 1 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*, na wizytowanym kierunku Wydział zaliczył do minimum kadrowego na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia tylko nauczycieli akademickich zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy, na podstawie złożonych przez nich oświadczeń, o których mowa w art. 112a Ustawy. Dla wszystkich nauczycieli zgłoszonych do minimum kadrowego Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy. Umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy.

Wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego na poziomie studiów pierwszego i drugiego spełniają warunek zatrudnienia w Uczelni nie krócej niż od początku semestru studiów wynikający z §13 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r., poz. 1370).

Wszystkim osobom zgłoszonym do minimum kadrowego na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia na bieżący rok akademicki zaplanowano osobiście prowadzone na kierunku studiów i poziomie kształcenia zajęcia dydaktyczne w wymiarze przewidzianym przepisami,

zgodnie z §13 ust. 2 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Żadna z osób nie przekroczyła limitu minimów kadrowych określonego w art. 112a ust. 1-2 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*.

Powyższa analiza wskazuje, że mając na uwadze jedynie kwestie formalne, do minimum kadrowego można zaliczyć:

- **na studiach pierwszego stopnia**

- sześciu pracowników samodzielnych, tj. profesorów i doktorów habilitowanych,
- dziewięciu pracowników ze stopniem naukowym doktora,
- dwóch pracowników z tytułem zawodowym magistra w miejsce jednego nauczyciela akademickiego posiadającego stopień naukowy doktora.

- **na studiach drugiego stopnia**

- sześciu pracowników samodzielnych, tj. profesorów i doktorów habilitowanych,
- ośmiu pracowników ze stopniem naukowym doktora.

Do minimum kadrowego kierunku *logistyka* na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia, mając na uwadze jedynie kwestie formalne, można zaliczyć łącznie szesnastu nauczycieli akademickich, w tym sześciu samodzielnych oraz dziesięciu ze stopniem naukowym doktora. Ponadto w minimum kadrowym dla pierwszego stopnia znajduje się dwóch pracowników z tytułem zawodowym magistra w miejsce jednego nauczyciela akademickiego posiadającego stopień naukowy doktora.

Z formalnego punktu widzenia, minimum kadrowe spełnia wymagania określone w §14 ust. 1 oraz §15 ust. 1 Rozporządzenia MNiSW z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia.

Dorobek naukowy i praktyczny pozwala zaliczyć do minimum kadrowego studiów I i II stopnia dwie osoby z tytułem naukowym profesora, czterech doktorów habilitowanych i ośmiu doktorów. Jest to równoznaczne ze spełnieniem warunku ilościowego dotyczącego minimum kadrowego dla studiów II stopnia. Ponadto do minimum kadrowego studiów I stopnia zalicza się 1 osobę ze stopniem doktora posiadającą dorobek naukowy i dwie osoby ze stopniem magistra, które posiadają dorobek praktyczny i mogą w minimum kadrowym zastępować jednego doktora. Zgodnie z §12.2 Rozporządzenia MNiSW z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia, nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego określonego kierunku studiów o profilu praktycznym, jeżeli spełnia wymagania określone w ust. 1 lub posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza Uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla tego kierunku.

Należy zaznaczyć, że wśród osób zgłoszonych przez Uczelnię do minimum kadrowego 3 spośród 6 samodzielnych pracowników nauki posiadają dorobek naukowy oraz praktyczny. Ta sama uwaga dotyczy 2 spośród 9 zgłoszonych doktorów. Niektóre osoby deklarowały posiadanie dorobku praktycznego, jednak nie był on znaczący dla realizacji efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów. W sumie co najmniej 7 z 17 osób zaliczonych do minimum kadrowego ma dorobek praktyczny i doświadczenie zawodowe znaczące dla realizacji efektów kształcenia.

Minimum kadrowe dla studiów I i II stopnia na kierunku *logistyka* o profilu praktycznym jest spełnione tak w sensie formalnym, jak i merytorycznym.

Na podstawie informacji uzyskanych w toku wizytacji, należy stwierdzić, że Wydział posiada ugruntowany skład minimum kadrowego dla kierunku *logistyka* na poziomie studiów pierwszego stopnia. Analizując zmiany w składzie minimum kadrowego od roku akademickiego 2012/2013, należy wskazać, że od tamtej pory nieprzerwanie do minimum zaliczana jest grupa tych samych jedenastu pracowników (sześć osób z grupy pracowników samodzielnych oraz pięć z grupy osób posiadających stopień doktora).

W przypadku minimum kadrowego dla kierunku *logistyka* na poziomie studiów drugiego stopnia zgodnie z §9 ust. 2 pkt. 3 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa

Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.), wymagania dotyczące minimum kadrowego zostały spełnione z początkiem ostatniego roku studiów pierwszego cyklu kształcenia (rok akademicki 2014/2015).

Skład minimum kadrowego na kierunku *logistyka* prowadzonego na Wydziale Finansów i Zarządzania WSB we Wrocławiu w perspektywie długookresowej jest w stabilny, bowiem osoby te mają zawarte umowy długoterminowe. Zwraca także uwagę młody wiek osób należących do minimum kadrowego. Dla wszystkich osób wskazanych do minimum kadrowego Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy. Wszystkie osoby zostały zatrudnione w Uczelni na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy.

Na podstawie analizy teczek osobowych pracowników podanych do minimum kadrowego na kierunku *logistyka* można stwierdzić, że zdecydowana większość nauczycieli akademickich wskazanych do minimum kadrowego zatrudniona jest na czas nieokreślony, zaś dla wszystkich Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy.

Zgodnie z §29 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r., poz. 1370) Uczelnia prowadząca kierunek studiów w obszarze *nauk społecznych* w dniu wejścia w życie ww. rozporządzenia (10 października 2014 r.) jest zobowiązana dostosować minimum kadrowe w zakresie proporcji liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów na danym kierunku studiów, do wymogów określonych w §17 ust. 1 pkt. 8 nowego rozporządzenia, do dnia 1 października 2015 roku.

Ponieważ kierunek *logistyka* jest dwuobszarowy, to należy dzielić strukturę punktacji ECTS względem obszarów kształcenia i policzyć średnią ważoną 1:160 oraz 1:60 z wagami równymi udziałowi ECTS w przyjętych obszarach. Zgodnie z deklaracją Uczelni 23% wszystkich ECTS stanowią te związane z obszarem *nauk technicznych*, a pozostałe 77% - efekty związane z obszarem *nauk społecznych*, czyli najmniejsza wartość tego stosunku wynosi: $1:(1:(0,77*(1/160)+0,23*(1/60)))=1:115,66$. W chwili obecnej warunek dotyczący stosunku liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe dla kierunku *logistyka*, do liczby studentów na tym kierunku **nie jest spełniony gdyż wynosi 1:126,35. Należy zatem uzupełnić liczbę nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego tak aby stosunek ten był spełniony.**

Większość modułów jest prowadzona przez osoby o dorobku naukowym lub doświadczeniu zawodowym właściwym z punktu widzenia szczegółowych efektów kształcenia. Są jednak drobne wyjątki, np.:

- doktor habilitowany nauk ekonomicznych w zakresie ekonomii, z dorobkiem naukowym z zakresu ekonomii, transportu i logistyki z praktyką doradczą w zakresie logistyki prowadzi wykład z towaroznawstwa,
- doktor nauk ekonomicznych o specjalności handel zagraniczny wyklada logistykę inżynierii produkcji,
- magister ekonomii ze specjalnością integracja europejska bez dorobku praktycznego związanego z efektami kształcenia wyklada logistykę produkcji,
- magister w zakresie ochrony środowiska i kształtowania geograficznego prowadzi ćwiczenia aż z dziesięciu (!) dość różnych przedmiotów z logistyki i technologii informacyjnych.

Kształcenie na odległość prowadzone jest z języków obcych. Przygotowanie nauczycieli akademickich do kształcenia w tej formie należy uznać za dobre. Prowadzący znają zasady, moduły oraz poziomy platformy *Tell me more* i umieją z niej korzystać. Prowadzący stosują słownictwo specjalistyczne z zakresu kierunku *logistyka*, aby przybliżać studentom słownictwo branżowe. Wadą przyjętego systemu jest to, że student sam może decydować o poziomie nauki języka obcego i w tym zakresie nie ma wsparcia nauczyciela prowadzącego.

Zgodnie z uwagami w kryterium trzecim raportu powizytacyjnego zespołu PKA kształcenie na odległość kierunku *logistyka* wymaga dopracowania organizacyjnego i merytorycznego.

Załącznik nr 6. Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena

Hospitowane zajęcia podczas wizytacji Zespołu Oceniającego PKA (sześć jednostek dydaktycznych) odbywały się zgodnie z rozkładem zajęć. Prowadzący reprezentowali właściwe przygotowanie do zajęć i często aktywizowali studentów. Tematyka zajęć była zgodna z sylabussem przedmiotu. Ogólna ocena zajęć hospitowanych przez członków ZO PKA jest pozytywna.

4.3).

W Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu przywiązuje się dużą wagę do budowy i rozwoju własnej kadry naukowo-dydaktycznej. Kadra dydaktyczna prowadząca zajęcia na kierunku *logistyka* podlega tym samym zasadom, co kadra na całej Uczelni. Jednym z elementów Strategii do 2016 roku jest zwiększenie satysfakcji studentów i pracowników naukowo-dydaktycznych poprzez poprawę zarządzania procesami dydaktycznymi w Uczelni oraz wsparcie procesu dydaktycznego od strony metodycznej, zapewnienie systemu szkoleń dla dydaktyków oraz warunków rozwoju i narzędzi HR dla kadry naukowo-dydaktycznej. Zakres ten koncentruje się na budowaniu własnego, silnie zidentyfikowanego z Uczelnią zaplecza kadrowego oraz zapewnieniu możliwości rozwoju naukowego własnej kadry dydaktyczno-naukowej.

Uczelnia optymalizuje rozwiązania w zakresie struktury organizacyjnej dydaktyki, m.in. rozdziału obszaru dydaktyki i badań naukowych; wprowadza wsparcie metodyczne, rozwija kompetencje w zakresie aktywnych form nauczania oraz wykorzystania nowoczesnych technologii, pozyskuje i zapewnia możliwość doskonalenia warsztatu naukowo-dydaktycznego poprzez udział w konferencjach, szkoleniach oraz w stażach naukowych i dydaktycznych w kraju i za granicą. Dzięki prowadzonej w Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu polityce kadrowej już w chwili obecnej prawie 88% pracowników etatowych to osoby, dla których Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy, natomiast na Wydziale Finansów i Zarządzania dla 90,6% pracowników etatowych WSB we Wrocławiu stanowi podstawowe miejsce pracy. Obowiązujący od października 2010 r. Statut Uczelni skłania nauczycieli akademickich do prowadzenia działalności naukowo-badawczej i zdobywania kolejnych stopni naukowych ograniczając okresy zatrudnienia na poszczególnych stanowiskach. Obowiązek prowadzenia prac naukowo-badawczych zapisany jest także w umowach o pracę nauczycieli akademickich. Nieopublikowanie co najmniej jednej publikacji rocznie może być podstawą do rozwiązania umowy o pracę lub przeniesienia ze stanowiska naukowo-dydaktycznego na stanowisko dydaktyczne. Polityka kadrowa WSB we Wrocławiu jest przejrzysta i jasna dla pracowników, opiera się na stałych zasadach, które już w chwili obecnej owocują wzmocnieniem potencjału kadrowego Uczelni. Polityka kadrowa pozostaje w zgodzie z założeniami rozwoju kierunku *logistyka*.

Kadra etatowa Uczelni uzupełniana jest wykładowcami zatrudnianymi na umowy cywilnoprawne. Uczelnia korzysta przy tym z kadry naukowo-dydaktycznej innych Uczelni, a także z doświadczeń zawodowych wykładowców-praktyków, przedstawicieli przedsiębiorstw i instytucji. Uczelniana polityka kadrowa określa zasady zatrudniania pracowników na stanowiskach: profesora zwyczajnego i nadzwyczajnego, adiunkta, asystenta, wykładowcy i starszego wykładowcy oraz lektora, ogólne zasady oceniania i awansowania pracowników akademickich oraz system motywacyjny. Zasady doboru i oceny pracowników WSB we Wrocławiu są przejrzyste i znane zatrudnionej tam kadrze. Od roku akademickiego 2005/2006 w WSB we Wrocławiu funkcjonują sformalizowane zasady ocen pracowników naukowo-dydaktycznych, uwzględniające zarówno dokonania naukowe, jak i dydaktyczne. Od 2008 r. kadra naukowo-dydaktyczna składa sprawozdania z działalności naukowo-badawczej oraz sprawozdania z działalności dydaktyczno-organizacyjnej za ostatni rok akademicki. Sprawozdania stanowią źródło informacji dla Kierownika

danego Instytutu, Dziekana Wydziału jak i dla władz Uczelni z zakresu dydaktyki i obszaru działalności naukowej. Od 2010 roku funkcjonuje Komisja ds. okresowej oceny nauczycieli akademickich zatrudnionych na umowę o pracę w celu przeprowadzenia okresowej oceny nauczycieli. Ocena przeprowadzana jest za okres ostatnich dwóch lat. Uzyskane tą drogą informacje stanowią podstawę działań mających na celu zwiększenia aktywności naukowo-badawczej pracowników oraz poziomu prowadzenia zajęć dydaktycznych. Z końcem każdego semestru wszyscy studenci dokonują wartościowej oraz opisowej oceny swoich wykładowców. Wyniki analiz powyższych ocen, ze szczególnym uwzględnieniem umiejętności dydaktycznych i interpersonalnych prowadzącego, stanowią jedną z podstaw decyzji o obsadzie zajęć dydaktycznych. Wobec faktu, że kierunek *logistyka* prowadzony na profilu praktycznym należy wprowadzić procedury oceny także praktyków prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku. Wydaje się, że wystarczające w tym zakresie są ankiety studenckie oraz hospitacje zajęć. W roku 2014 nauczyciele nie byli ankietyzowani, ostatnie ankiety pochodzą z roku 2013. Pracownicy zostali poinformowani o ocenie wyników swojej pracy przez studentów, otrzymali bowiem zestawienia zbiorcze. Należy zwrócić uwagę, że proces monitorowania winien mieć charakter ciągły, zatem wskazane jest coroczne prowadzenie ankietyzacji i okresowe prowadzenie hospitacji zajęć. Procedury w zakresie oceny kadry naukowo-dydaktycznej prowadzącej zajęcia na kierunku *logistyka* są zgodne z akademickimi standardami.

Kadra zgromadzona na zebraniu z ZO PKA pozytywnie oceniła wsparcie rozwoju naukowo-dydaktycznego realizowane na Wydziale Finansów i Zarządzania WSB we Wrocławiu. Dotyczy to m.in. tworzenia warunków do prezentowania wyników prowadzonych prac badawczo-naukowych m. in. poprzez możliwość publikowania w Zeszytach Naukowych oraz udziału w konferencjach organizowanych przez Uczelnię; promowania działalności naukowo-badawczej oraz nagradzanie jej efektów; zapewnienia systemu finansowania działań prowadzonych przez poszczególnych pracowników (dofinansowanie udziału w konferencjach, granty badawcze, itp.) oraz katedry (finansowanie organizowania konferencji naukowych, itp.). Ponadto stwierdzono, że WSB we Wrocławiu wspiera pracowników naukowo-dydaktycznych w zakresie otwierania przewodów doktorskich i habilitacyjnych na Uczelniach posiadających stosowne uprawnienia, pracownicy naukowo-dydaktyczni realizujący prace awansowe wspierani są przez Uczelnię urlopami naukowymi, finansowaniem konferencji oraz udziałem w wymianie międzynarodowej. WSB we Wrocławiu kładzie nacisk na rozwój młodszych pracowników nauki. Uczestniczą oni od kilku lat w organizowanych cyklicznie spotkaniach, w ramach których referują plany oraz wyniki swoich badań. Dla umożliwienia rozwoju naukowego młodym pracownikom WSB we Wrocławiu zorganizowała już czterokrotnie Konferencję Młodych Pracowników Naukowych Wyższych Szkół Bankowych. Dodatkową formą wspierania rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej są prowadzone przez doświadczonych pracowników z tytułem profesora lub stopniem doktora habilitowanego, cykliczne konsultacje dla osób przygotowujących prace doktorskie i habilitacyjne. Odbývają się one w formie warsztatów ukierunkowanych zarówno na doskonalenie umiejętności dydaktycznych, jak i podnoszenie kwalifikacji metodologicznych w zakresie prowadzenia pracy naukowej. Według zapisów zawartych w *Regulaminie* wynagradzania pracowników naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych Uczelnia wspiera pracowników poprzez: pokrywanie kosztów związanych z realizacją przewodu w Uczelniach uprawnionych do nadawania stopni doktora i doktora habilitowanego, urlopowanie na okres przygotowania prac doktorskich czy habilitacyjnych, obniżanie wymiaru pensum dydaktycznego, pokrywanie kosztów uczestnictwa w konferencjach i seminariach naukowych, wsparcie finansowe publikacji naukowych w wydawnictwie Uczelnianym i wydawnictwach zewnętrznych, itp. Wsparcie to dotyczy w głównej mierze pracowników etatowych. Ponadto Regulamin ten przewiduje także stymulowanie pracy naukowej i rozwoju naukowego poprzez system nagród Rektora Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu. Pracownicy podkreślili ponadto dużą otwartość Władz Wydziału na nowe pomysły i wszelkie inicjatywy.

W spotkaniu uczestniczyło 16 osób reprezentujących nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku *logistyka*. Wymiana poglądów koncentrowała się wokół tematu wdrożenia i sposobu realizacji efektów kształcenia na studiach pierwszego stopnia (ścieżka licencjacka i inżynierska) oraz studiów magisterskich w profilu praktycznym. Stwierdzono, że efekty są weryfikowane na zajęciach oraz w pracy dyplomowej. Gry logistyczne, *case study* i projekty są dodatkowymi elementami weryfikującymi aspekty praktyczne. Wskazano ponadto, że system wzorców dydaktycznych/instrukcji (manuali) poszczególnych przedmiotów ujednolicił sposób prowadzenia zajęć przez kilku wykładowców. Gwarantuje to utrzymywanie jakości kształcenia na kierunku - studenci realizują te same treści. Wzorce pozwalają również ujednolicić wymagania i wyeliminować niebezpieczeństwo powtarzalności treści, chociaż pewne powtórzenia są nie tylko możliwe, ale nawet niewskazane, ponieważ ogląd pewnych problemów z różnych perspektyw jest konieczny w ramach różnych przedmiotów. Wzorce nie narzucają całej treści przedmiotu, zakłada się, że 20%-30% treści może być zmieniana - dotyczy to choćby przykładów. Co roku wprowadzane są poprawki do wzorców dydaktycznych, które przygotowywane są przez wykładowców, zatem można przyjąć, że treści tam zawarte są aktualne. Wzorzec może być ograniczeniem dla osób prowadzących, jeżeli prowadzący chce włączać nowe treści do przedmiotu, jednak zawsze możliwa jest jego zmiana, czy modyfikacja.

Dużą rolę w przygotowaniu wzorców odgrywa koordynator kierunku, który po sprawdzeniu metodyka zatwierdza dokument do użytku.

Ponadto pracownicy wskazywali na to, że przewody doktorskie są finansowane przez Uczelnię. Pozytywnie ocenili wsparcie Uczelni w zakresie badań naukowych dla osób zatrudnionych na etacie. Niektórzy pracownicy korzystali ze staży zagranicznych, grantów wewnętrznych jednak niezbyt często wyjeżdżali w ramach programu Erasmus. W 2014 r. na wyjazdy zagraniczne zakwalifikowały się dwie osoby.

Ocena jakości kształcenia kierunku *logistyka* w WSB we Wrocławiu przeprowadzana była po raz pierwszy.

Załącznik nr 5 - Nauczyciele akademicki realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe.

**Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego *znacząco*,
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych**

4.1) Liczba pracowników naukowo dydaktycznych pełnoetatowych oraz zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych jest wystarczająca. Kwalifikacje naukowe i praktyczne tych pracowników tworzą łącznie zestaw wystarczająco różnorodny i uzupełniający się tak, by w pełni odpowiadał potrzebom wynikającym z opisu efektów kształcenia.

4.2) Minimum kadrowe dla studiów I i II stopnia na kierunku *logistyka* o profilu praktycznym jest spełnione. Skład minimum kadrowego na kierunku *logistyka* jest stabilny, bowiem osoby te mają zawarte umowy długoterminowe. Warunek dotyczący stosunku liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe dla kierunku *logistyka* do liczby studentów na tym kierunku nie jest spełniony i wynosi 1:126,35 co przekracza wymagany próg 1:115,66. Większość modułów jest prowadzona przez osoby o dorobku naukowym lub doświadczeniu zawodowym właściwym z punktu widzenia szczegółowych efektów kształcenia, jednak ZO wskazał kilka wyjątków

4.3) Polityka kadrowa WSB we Wrocławiu jest przejrzysta i zrozumiała dla pracowników, opiera się na stałych zasadach, które już obecnie owocują wzmocnieniem potencjału kadrowego Uczelni. Polityka kadrowa pozostaje w zgodzie z założeniami rozwoju kierunku

logistyka. Kadra naukowo-dydaktyczna pozytywnie ocenia politykę kadrową prowadzoną na Wydziale Finansów i Zarządzania z punktu widzenia rozwoju kierunku *logistyka*.

Kryterium 5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Zaplecze dydaktyczne i administracyjno-biurowe WSB we Wrocławiu zlokalizowane jest w sześciu gmachach we Wrocławiu, przy czym 5 budynków jest zlokalizowanych blisko siebie zaś jeden jest dość odległy od pozostałych. Łącznie Uczelnia dysponuje 6 aulami, 10 salami wykładowymi, 107 ćwiczeniowymi, 8 salami lektorskimi, 18 pracowniami komputerowymi (w tym dwie sale mobilne), czytelnią internetową, kilkudziesięcioma pomieszczeniami biurowymi oraz zapleczem gastronomicznym w każdym budynku. Wydział posiada odpowiednie zaplecze techniczne i niezbędną infrastrukturę potrzebną do prowadzenia zajęć dydaktycznych na kierunku *logistyka*. Składa się na nie szesnaście laboratoriów komputerowych wyposażonych w ponad 300 komputerów oraz dwie mobilne sale komputerowe wyposażone w 32 komputery przenośne. We wszystkich salach wykładowych zamontowane są rzutniki multimedialne, a w części również tablice multimedialne, ponadto w 63 salach ćwiczeniowych zamontowane na stałe są rzutniki multimedialne. Wszystkie komputery posiadają dostęp do Internetu, dodatkowo na Uczelni studenci mają swobodny dostęp do Internetu poprzez sieć bezprzewodową. Laboratoria komputerowe wyposażone są w nowoczesny sprzęt oraz posiadają oprogramowanie komputerowe, dostępne również dla studentów i wykładowców, w ramach subskrypcji akademickiej Microsoft DreamSpark Premium. W ramach laboratoriów logistycznych jest wykorzystywane następujące oprogramowanie: Adonis, Adoscore, TransEdu, AnyLogic, SAP R3, Monza, specjalistyczne oprogramowanie RFID, AutoCad 2015 oraz iScala. Oprogramowanie to pozwala projektować, modelować, organizować procesy logistyczne i zarządzać nimi. Pozwala także na symulację procesów logistycznych i transportowych, oprogramowanie RFID pozwala na symulację procesów magazynowych przy zastosowaniu technologii kodów kreskowych, co pozwala na praktyczną naukę wykorzystania najnowocześniejszych technologii wspomagających zarządzanie centrum logistycznym. Wspomniane oprogramowanie pozwala poznać, a także projektować studentom znaczącą część procesów logistycznych w warunkach zbliżonych do rzeczywistych. Na Uczelni są instalowane programy potrzebne do prowadzenia zajęć w miarę potrzeb zgłaszanych przez pracowników naukowo-dydaktycznych do realizacji poszczególnych modułów zajęć. Oprogramowanie dostępne w salach dydaktycznych pracuje pod kontrolą systemów Microsoft Windows XP Professional, Windows Vista oraz Windows 7. Podczas zajęć wykorzystywane są pakiety biurowe Microsoft Office 2007, Microsoft Office 2010 i Microsoft Office 2013, MS Visio 2013, MS Project, pakiety Symfonia i Insert GT oraz oprogramowanie specjalistyczne, jak: ADONIS 5.0, Gantt Project, Gretl, Minitab, CAD 2015. Stanowi to wystarczający obecnie zbiór elementów infrastrukturalnych pozwalających kształcić na profilu praktycznym na kierunku *logistyka*, który uzupełniany jest przez warunki infrastrukturalne oferowane przez firmy w ramach praktyk studenckich.

Biblioteka Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu posiada ponad 100 tys. woluminów (Biblioteka Główna WSB we Wrocławiu i Biblioteka Wydziałowa w Opolu). Tematyka zbiorów biblioteki jest różnorodna. Zrąb główny księgozbioru stanowią książki obejmujące zakresem tematycznym: bankowość, finanse, rachunkowość, ekonomię, prawo, marketing, *public relations*, organizację i zarządzanie, logistykę, europeistykę i finanse międzynarodowe, turystykę i rekreację, system podatkowy, informatykę. Ponadto gromadzi się wydawnictwa z dziedziny matematyki, statystyki, ochrony środowiska, ubezpieczeń, socjologii, psychologii, filozofii, logiki oraz dydaktyki języków obcych objętych programem nauczania w WSB. W swych zbiorach Biblioteka posiada również wydawnictwa ciągle typu: zeszyty naukowe, roczniki i inne opracowania statystyczne, materiały i studia Departamentu Analiz i Badań NBP, raporty bankowe i innych instytucji finansowych, itp. Obok wieloegzemplarzowych zbiorów podręczników, gromadzi się

bogaty księgozbiór literatury uzupełniającej, stanowiący bazę źródłową dla piszących prace licencjackie i magisterskie. Zakupy dokonywane są w oparciu o literaturę programową, bieżące zamówienia wykładowców oraz dezyderaty czytelników. Ilość zamawianych egzemplarzy zależy od ilości potencjalnych czytelników; w razie dużej potrzeby dokupujemy egzemplarze. Biblioteka WSB oferuje również swoim użytkownikom dostęp do blisko 500 tytułów książek elektronicznych, w dostępie *on-line*, głównie Wydawnictwa Naukowego PWN, na platformie IBUK.PL. Dostęp do platformy (bezpłatny) jest możliwy ze wszystkich komputerów sieci Uczelnianej oraz za pomocą wydawanego przez Bibliotekę hasła - z dowolnego komputera (z domu, pracy, kafejki internetowej, itp.). Biblioteka udostępnia studentom na miejscu lub w domu elektroniczne bazy materiałów naukowych, takie jak: EBSCO (EBSCOhost), Elsevier (ScienceDirect), Emerald (Emerald Management Xtra), Science, Springer i Web of Science (Science Citation Index Expanded) – pochodzące z Wirtualnej Biblioteki Nauki. Ponadto Uczelnia posiada umowy licencyjne do następujących baz: System informacji prawnej LEX Omega, Serwis INFOR LEX, System informacji prawnej LEGALIS, Serwis HR oraz do baz e-booków: IBUK.PL, DART-Europe, Directory of Open Access Books (DOAB), Directory of Open Access Journals (DOAJ), Directory of Open Access Repositories (OpenDOAR), Elektronische Zeitschriftenbibliothek (EZB) – *lista regensburska*, JSTOR – program Register & Read, OAIster i Open J-Gate. Biblioteka posiada dość duży zbiór czasopism fachowych. Prenumerata roczna obejmuje blisko 150 tytułów drukowanych oraz ponad 180 tytułów w wersji *on-line*. Biblioteka prenumeruje kilkadziesiąt tytułów czasopism z obszarów w których zadeklarowane zostały efekty kształcenia. Można zatem stwierdzić, że Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniająca potrzeby osób niepełnosprawnych.

Studenci podczas spotkania z ZO PKA bardzo pozytywnie ocenili bazę dydaktyczną oraz naukową Wydziału. W ich ocenie laboratoria wyposażone są w aktualnie stosowany w przemyśle sprzęt, komputery posiadają nowe oprogramowanie.

Studenci wyrazili pozytywną opinię o zbiorach znajdujących się w bibliotece przy ulicy Fabrycznej, jednak częściej korzystają z zasobów internetowych. Godziny otwarcia biblioteki studenci ocenili za dogodne. Studenci mają możliwość zgłaszania zapotrzebowania na konkretne tytuły, w większości te zakupy są dokonywane.

Studenci studiów niestacjonarnych, którzy odbywają zajęcia przy ul. Łąkowej zgłosili uwagi związane z dostępem do biblioteki odległej od miejsca zajęć. Zajęcia odbywają się w ciągu całego dnia, w związku z czym nie mają szansy udać się do biblioteki, a tym bardziej czytelnici.

Studenci podczas spotkania pozytywnie ocenili instytucję, w których odbywali praktykę.

Miejscem realizacji praktyki przez studentów WSB we Wrocławiu może być firma lub instytucja odpowiadająca jego kierunkowi studiów lub specjalności, bądź posiadająca komórkę organizacyjną, w której istnieje możliwość zorganizowania praktyki zgodnej z dobranym wcześniej ramowym programem jej przebiegu. Uczelnia współpracuje średnio wieloma firmami, z którymi zawarła porozumienia w sprawie organizacji praktyk. Kluczowymi miejscami odbywania praktyk zawodowych przez studentów kierunku *logistyka* były następujące przedsiębiorstwa i instytucje: Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką, AD Polska Aftermarket, Agencja Celna DTA, Autoliv Poland, Autoliv Poland, Bombardier Transportation Polska, BROKELMANN Budowa Maszyn Urządzeń, CARGILL (Polska), Castorama Polska, CERMAG KER Oddział Katowice, Deichmann Logistik Polska, DeLaval Operations, DHL Global Forwarding, DIORA-ŚWIDNICA, Electrolux Poland, EnergiaPro Oddział we Wrocławiu, Energomontaż Zachód Wrocław, Faurecia Wałbrzych, FF FRACHT, Fresh Logistics, GEFCO Polska, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad oddział we Wrocławiu, GKN Driveline Polska, Impel Security Polska Sp. z o.o., KGHM POLSKA MIEDŹ, Kronopol, KUEHNE+NAGEL Oddział Wrocław Lange Łukaszuk, LG Electronics Wrocław, MAHLE Polska, Nestle Polska, Oddział w Namysłowie NUTRICIA Zakłady Produkcyjne, OLEOFARM, Panalpina Polska, PKP CARGO, Poczta Polska, POL-MIEDŹ TRANS, Port Lotniczy Wrocław, Raben Polska, Schenker, Sitech, Stowarzyszenie Przewoźników

Drogowych Dolny Śląsk, TIM, TOYA, TRADIS, UPS Polska, URETAPOL, Vibracoustic Polska, Viessmann, Volkswagen Motor Polska, WABCO Polska, Whirlpool Polska, WIELTON, Wojewódzki Inspektorat Transportu Drogowego, Wrocławskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania ALBA, WRO-LOT Usługi Lotniskowe. Firmy te pozwalają zrealizować efekty kształcenia praktycznego na kierunku *logistyka* zakładane dla praktyk zawodowych.

Infrastruktura dydaktyczna jest przystosowana dla potrzeb studentów niepełnosprawnych. W budynkach znajdują się windy, ciągi komunikacyjne oraz toalety przystosowane dla potrzeb studentów niepełnosprawnych ruchowo. Dla studentów niedowidzących w bibliotece są dostępne dwa monitory, umożliwiające powiększenie tekstu. Studenci niepełnosprawni mają też wyznaczonych przewodników spośród studentów tego samego kierunku, którzy pomagają im w załatwianiu różnych spraw na Uczelni. Takie zabezpieczenie studentów niepełnosprawnych jest wystarczające dla osób studiujących na ocenianym kierunku.

Budynki przy ulicy Fabrycznej są wyposażone w specjalne podjazdy dla osób niepełnosprawnych. Posiadają one także toaletę przeznaczoną dla osób niepełnosprawnych. W czytelni znajdują się stanowiska komputerowe dla studentów, w tym dwa monitory powiększające. Budynek przy ulicy Łąkowej nie jest przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Na Uczelni funkcjonuje pełnomocnik ds. osób niepełnosprawnych, który odpowiada za kontakt z nimi. W momencie rekrutacji pełnomocnik przeprowadza rozmowę z kandydatami, będącymi osobami niepełnosprawnymi. Dzięki temu osoba niepełnosprawna wie do kogo może zwracać się z problemami. Potrzeby takiej osoby uwzględniane są przy podziale studentów na grupy np. zajęcia odbywają się na parterze, bądź przydzielona zostaje osoba, która pełni rolę asystenta osoby niepełnosprawnej. Osoby niepełnosprawne mogą w każdej chwili kontaktować się telefonicznie ze swoim pełnomocnikiem. Na Uczelni dla takich osób dostępny jest pokój relaksacyjny.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Zaplecze dydaktyczne, biblioteczne i administracyjno-biurowe WSB we Wrocławiu zlokalizowane jest w sześciu gmachach we Wrocławiu. Wyposażenie budynków składa się na wystarczający zbiór elementów infrastrukturalnych pozwalających kształcić na profilu praktycznym na kierunku *logistyka*, który uzupełniany jest przez warunki infrastrukturalne oferowane przez firmy w ramach praktyk studenckich. Firmy te pozwalają zrealizować założone efekty kształcenia praktycznego na kierunku *logistyka*. Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniającą potrzeby osób niepełnosprawnych.

W ocenie studentów Wydział dysponuje infrastrukturą, która umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia kierunku *logistyka*. Studenci pozytywnie ocenili zarówno bazę dydaktyczną jak i naukową, w tym zbiory biblioteki. Budynki przy ulicy Fabrycznej są przystosowane do potrzeb studentów niepełnosprawnych. Budynek przy ulicy Łąkowej nie jest niestety przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Kryterium 6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Wydział Finansów i Zarządzania WSB we Wrocławiu prowadzi badania naukowe w dziedzinach, w których prowadzone jest kształcenie w tym także w zakresie *logistyki*. Wszystkie realizowane projekty badawcze są finansowane przez Uczelnię, nie występują natomiast badania finansowane ze źródeł centralnych. Badania te nakierowane są na rozwój indywidualny pracowników np. temat *Logistyka w wymiarze poznawczym i empirycznym* jest realizowany pod kątem przewodu habilitacyjnego, zaś temat *Relacje międzyorganizacyjne w przedsiębiorstwach logistycznych* pod

kątem przewodu doktorskiego. Projekty zespołowe obejmują: *Procesy obsługi klienta z wykorzystaniem symulacji na programie Adonis*, *Spółeczna odpowiedzialność biznesu w klastrach i łańcuchach logistycznych* (zespół międzynarodowy), *Badania zastosowania miękkich metod obliczeniowych w procesach wspomagających logistykę zaopatrzenia, produkcji i dystrybucji*, *Badanie i usprawnienie logistyki odpadów szpitali w służbie zdrowia w Województwie Dolnośląskim*, *Badanie wpływu opakowań biodegradowalnych na system zagospodarowania odpadów opakowaniowych*, *Skala i potrzeby innowacyjności firm logistycznych Dolnego Śląska* czy *Analiza i opracowanie założeń w zakresie zwiększenia bezpieczeństwa i optymalizacji procedur związanych z załadunkiem pojazdów i mocowaniem ładunków* – projekt zrealizowany dla ThyssenKrupp Energostal. Na realizację badań własnych i grantów wewnętrznych WSB przeznacza się ok 70 tys. zł rocznie. Wyniki badań mogą być prezentowane na konferencjach naukowych w kraju i zagranicą oraz publikowane w Zeszytach Naukowych WSB we Wrocławiu, które uzyskały 6 pkt. Na liście B czasopism w Polsce ogłoszonej przez MNiSW. Prowadzone badania naukowe mają zasadniczy wpływ na jakość i aktualność treści wykładanych na przedmiotach specjalizacyjnych, gdyż treści te są w sposób naturalny pochodną aktualnej tematyki badawczej osób przygotowujących prace doktorskie i habilitacyjne. Silna motywacja, szczególnie młodszych pracowników nauki ukierunkowana na zdobywanie kolejnych stopni naukowych przynosi jako efekt dodatkowy stałe weryfikowanie treści kształcenia i ich uwzględnianie w programach nauczania, np. w obszarach: sieci logistycznych i łańcuchów wartości, elastyczności logistyki, logistyki w służbie zdrowia etc.

Na Wydziale działa Studenckie Koło Naukowe Logistyki, w którym spotykają się osoby zaangażowane w modelowanie i analizę procesów logistycznych. Celem działalności koła jest pogłębianie i popularyzowanie wiedzy związanej z logistyką. Członkowie koła uczestniczą w konferencjach, seminariach i szkoleniach. Biorą udział w wycieczkach zawodowych, opracowują projekty logistyczne z zaprzyjaźnionymi pracodawcami oraz przeprowadzają na terenie Dolnego Śląska warsztaty logistyczne dla szkół ponadgimnazjalnych. W pracach koła uczestniczy około 30 studentów ze studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Wymiernym dla studentów efektem działalności koła są staże realizowane w przedsiębiorstwach z branży TSL, które umożliwiają zdobycie wiedzy praktycznej. Koło corocznie w kwietniu organizuje Dzień z Logistyką.

Na Wydziale działa Koło Naukowe Logistyki, które posiada swój budżet. Studenci mają możliwość wyjazdów na praktyki oraz staże naukowe. W ramach pracy koła studenci realizują własne projekty. Mają także możliwość wyjazdu na konferencje oraz wycieczki zawodowe do firm. Na podstawie informacji przedstawionych przez opiekuna koła, powstała jedna publikacja przy udziale studenta. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA nie potwierdzili uczestniczenia w badaniach naukowych. Na ocenianym kierunku znaczną większość stanowią studenci studiów niestacjonarnych, którzy w większości są osobami pracującymi. Fakt ten jest główną przyczyną małego udziału studentów w badaniach naukowych.

Instytut Logistyki WSB we Wrocławiu jest aktywny w zakresie współpracy międzynarodowej z partnerami z Francji, Niemiec i Czech. Są to z reguły indywidualne inicjatywy pracowników. Realizacja programu Erasmus wygląda już słabiej, gdyż pomimo licznych umów międzynarodowych niewiele osób – pracowników i studentów z kierunku *logistyka* korzysta z programu wymiany. Współpraca z instytucjami otoczenia biznesowego ma istotny wpływ na realizację zakładanych efektów kształcenia. Podczas spotkania ZO PKA z pracodawcami wskazano na duże wsparcie kierunku *logistyka* ze strony otoczenia. Przedstawiciele firm transportowych, spedycji i logistycznych obecni na spotkaniu stwierdzili, że gry transportowe są elementem kształcenia praktycznego. Podobnie praca zawodowa w sektorze TSL daje efekty w kształceniu studentów także studiów stacjonarnych. Pracodawcy kierują swoich pracowników do Uczelni na studia kierunku *logistyka*, a także sami prowadzą zajęcia na tym kierunku oraz na studiach podyplomowych. Są zadowoleni ze współpracy z WSB we Wrocławiu. Wśród niedostatków programów kształcenia zarówno interesariusze zewnętrzni wskazali niedostateczny wymiar praktyki zawodowej. W ich opinii 12 tygodni to za mało. Należałoby równolegle prowadzić

praktykę i edukację. Zbyt mały wymiar praktyk ogranicza konkurencyjność polskich absolwentów względem systemu w innych krajach. Należałoby wprowadzić system niemiecki, gdzie występuje jeden semestr praktyki. Dyrektor Instytutu Współpracy z Biznesem WSB we Wrocławiu stwierdził, iż zabiega o większe upracticznienie studiów. Zgodnie z wymaganiami ustawowymi wymiar praktyk na studiach w profilu praktycznym studiów magisterskich i licencjackich będzie rozszerzony od następnego roku akademickiego. Można uznać, że wpływ interesariuszy zewnętrznych na modyfikowanie programów kształcenia kierunku *logistyka* jest znaczący.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego.

Wydział Finansów i Zarządzania Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu prowadzi badania naukowe w dziedzinach, w których prowadzone jest kształcenie w tym także w zakresie *logistyki*. Realizowane projekty badawcze są finansowane przez Uczelnię. Prowadzone badania naukowe mają zasadniczy wpływ na jakość i aktualność treści wykładanych na przedmiotach specjalizacyjnych, gdyż treści te są w sposób naturalny pochodną aktualnej tematyki badawczej osób prowadzących prace badawcze. Wyniki badań są publikowane w większości w Zeszytach Naukowych wydawanych przez WSB we Wrocławiu. Studenci mogą realizować swoje pasje badawcze poprzez studenckie koło naukowe *logistyki*. Współpraca Instytutu Logistyki z innymi Uczelniami oraz otoczeniem biznesowym ma pozytywny wpływ na realizację dydaktyki na ocenianym kierunku studiów.

Niestety dotychczas studenci byli słabo włączani w prowadzone projekty i badania naukowe, ze względu na przeważającą liczbę studentów niestacjonarnych.

Kryterium 7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

7.1)

Warunki i tryb rekrutacji ustalił w formie uchwały Konwent WSB we Wrocławiu (uchwała nr 49/2014 z dnia 30 kwietnia 2014 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji na studia wyższe w roku akademickim 2015/2016). Uchwała rekrutacyjna zawiera podstawowe postanowienia dotyczące postępowania rekrutacyjnego, w tym również dla kandydatów, którzy świadectwo dojrzałości uzyskali za granicą oraz w kraju nieobjętym umową międzynarodową. Zasady przyjęte na kierunek *logistyka* nie zawierają zapisów dyskryminujących. Warunkiem przyjęcia na studia jest złożenie kompletu dokumentów oraz uiszczenie opłaty wpisowej.

Uchwała rekrutacyjna nie zawiera żadnych zapisów, które pozwoliłyby na merytoryczną weryfikację wiedzy kandydata na studia II stopnia. Natomiast w programie studiów II stopnia przewidziano blok dwóch przedmiotów do wyboru *Podstawy logistyki* lub *Współczesna logistyka* (w wymiarze 30 h). Pierwszy z przedmiotów przeznaczony jest dla osób, które muszą uzupełnić efekty kształcenia, jeśli kończyły studia niepowiązane z problematyką logistyki. Nie odbiega to od standardów przyjętych w polskich Uczelniach. Kandydat, który ukończył studia I stopnia zdefiniowane w innych obszarach nauki powinien mieć świadomość konieczności uzupełnienia brakujących efektów. Wymagania wstępne zdefiniowane w sylabusach przedmiotów dają wystarczającą informację, o które efekty chodzi.

Kandydaci na studia w Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu są przyjmowani według kolejności zgłoszeń. Procedury postępowania rekrutacyjnego sprecyzowane są w sposób równy dla wszystkich kandydatów.

7.2)

Podczas spotkania z ZO PKA studenci uznali, że zasady oceniania są przejrzyste, a oceny formułowane są w sposób obiektywny. Podczas pierwszych zajęć prowadzący omawiają warunki

zaliczenia, które są konsekwentnie przestrzegane. Zdaniem studentów system oceny osiągnięć uwzględnia wszystkie zakładane efekty kształcenia. System oceny osiągnięć studentów jest obiektywy.

Ponieważ na ocenę końcową poszczególnych przedmiotów składają się również projekty realizowane w grupach studenckich (2-4 osobowych) oraz ich prezentacje w trakcie zajęć należy uznać, że przyjęte rozwiązania są nastawione na proces uczenia się. Studenci, którym zależy na ocenach samodzielnie, pod kierunkiem prowadzącego, przygotowują projekty a prezentacja projektu wpływa na ocenę końcową. W trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym studenci potwierdzili, że zasady oceniania są przejrzyste, nie zgłaszali też uwag do obiektywizmu oceniania. Również struktura ocen zaliczeniowych i egzaminacyjnych w udostępnionych do wglądu protokołach potwierdza wystarczającą różnorodność poziomu ocen. Przegląd prac etapowych (załącznik nr 4) pozwala potwierdzić obiektywizm ocen studentów przez prowadzących.

7.3)

Plan studiów oraz organizacja procesu kształcenia na kierunku *logistyka* daje szansę realizacji części zajęć na innej Uczelni w kraju lub zagranicą. Uczelnia wspiera mobilność studencką poprzez informacje na temat systemu ECTS oraz warsztaty kulturowe prowadzone przed wyjazdem zagranicznym.

Zdaniem studentów punkty ECTS są w sposób właściwy przypisane do poszczególnych przedmiotów. Studenci mają dostęp do informacji o wymianach studenckich za pośrednictwem strony internetowej, aczkolwiek z powodu niestacjonarnej formy studiów studenci obecni na spotkaniu ZO PKA nie są zainteresowani wyjazdami zagranicznymi w ramach wymian. Wymiany krajowe nie są realizowane na ocenianej Uczelni.

Studenci negatywnie ocenili formę realizacji lektoratów – nauka z wykorzystaniem na platformie *e-learningowej*. Znaczna część studentów uważa, że zajęcia powinny odbywać się w formie zajęć kontaktowych.

Studenci mają możliwość uczestniczenia w wykładach prowadzonych w języku obcym. Wykłady te nie są obowiązkowe. Studenci pozytywnie oceniają możliwość uczestniczenia w takich wykładach.

W WSB we Wrocławiu z programu Erasmus korzysta rocznie ok 25-30 osób, z czego 3-4 osoby to studenci *logistyki*. Studenci, którzy pracują w międzynarodowych zespołach, podnoszą swoje kwalifikacje i rozwijają się, zarówno w ujęciu merytorycznym jak i osobowościowym czy językowym. Należy dążyć do dalszego rozwoju współpracy międzynarodowej umożliwiającej studentom kierunku *logistyka* (szczególnie studentom stacjonarnym) udział w wymianie międzynarodowej, a także w krótkotrwałych wyjazdach do firm współpracujących z Wydziałem.

Brak specjalności anglojęzycznej na kierunku *logistyka* ogranicza przyjmowanie zagranicznych studentów na tym kierunku. Dodatkowo można uznać, że utworzone Centrum Kompetencji i Współpracy Polskich i Niemieckich Firm na ocenianym Wydziale podejmuje się organizację staży i praktyk dla studentów logistyki. Można uznać, że w ramach współpracy studentów Koła Logistyki podejmuje się także dyskusje o współpracy z partnerami zagranicznymi.

7.4)

Na spotkaniu ZO PKA ze studentami kierunku *logistyka* obecni byli studenci studiów niestacjonarnych I i II stopnia. Grupa studentów opiewała na około 120 osób.

Podczas spotkania z ZO PKA studenci pozytywnie ocenili dostępność nauczycieli akademickich. Dostępni są oni podczas wyznaczonych konsultacji oraz można się z nimi kontaktować za pomocą poczty elektronicznej.

Za pośrednictwem platformy *e-learningowej* udostępniane są studentom materiały dotyczące zajęć. Dostępne są tam skrypty, notatki oraz inne materiały.

Niektóre zajęcia realizowane są na platformie *e-learningowej*. Studenci studiów niestacjonarnych w większości negatywnie ocenili realizację zajęć z języka obcego na platformie *e-learningowej*. Poziom zadań dostępnych na platformie uznali za nieodpowiedni do poziomu języka obcego na studiach.

Studenci ocenianego kierunku mają możliwość wyboru przedmiotów w ramach przedmiotów wybieralnych. Studenci mogą wybierać także specjalności.

Pozytywnie oceniony został harmonogram roku akademickiego oraz terminy zjazdów studentów studiów niestacjonarnych. Zazwyczaj zajęcia rozplanowane są tak, by nie było konieczności zmiany lokalizacji w trakcie trwania dnia.

Studenci zaliczają przedmioty w tzw. sesji ciągłej. Polega to na tym, że student zalicza przedmiot lub egzamin po zakończeniu przedmiotu. Studenci pozytywnie oceniają tego typu rozwiązanie.

Obecni na spotkaniu bardzo pozytywnie wyrażali się na temat obsługi administracyjnej. Pracownicy administracyjni służą chętnie pomocą i pomagają w rozwiązywaniu problemów studentów.

Osoby niepełnosprawne mogą skorzystać z alternatywnych form zaliczenia danego przedmiotu, dostosowujące termin oraz formę zaliczenia do potrzeb osoby niepełnosprawnej. W razie konieczności czas trwania zaliczenia może zostać wydłużony, bądź zaliczenie może odbywać się przy użyciu specjalnego powiększalnika. Na Uczelni funkcjonują tzw. punkt pierwszeństwa, gdzie osoby niepełnosprawne obsługiwane są w pierwszej kolejności np. Dziekanat, stołówka studencka.

Dla kierunku *logistyka* powołano menedżera kierunku, którego zadaniem jest wsparcie studentów oraz pomoc. Jest on pośrednikiem pomiędzy władzami Wydziału, a studentami. Na każdym roku działa także starosta.

W ogólnej ocenie studenci pozytywnie oceniają studia na kierunku *logistyka*. W szczególności zadowoleni są z infrastruktury badawczej i naukowej.

Studenci pozytywnie ocenili także nauczycieli akademickich, chwalcąc sobie kontakt z nimi. Mocną stroną procesu kształcenia są w ocenie studentów realizowane na zajęciach przykłady oparte są o konkretne zastosowania z przemysłu.

Tematy prac dyplomowych są wybierane przez studentów spośród dostępnych, zaproponowanych przez Uczelnię tematów. Studenci mogą także sami zaproponować temat pracy dyplomowej. Studenci mają możliwość pisania pracy dyplomowej we współpracy z instytucją z otoczenia społeczno-gospodarczego. Na Uczelni nie funkcjonuje system antyplagiatowy. Prowadzący sami w miarę możliwości weryfikują prace pisane przez studentów.

Na Wydziale Finansów i Zarządzania funkcjonuje **Koło Naukowe Logistyki**. Członkowie Koła mają możliwość uczestniczenia w konferencjach oraz szkoleniach. Realizują też projekty przy współpracy z firmami z branży. Członkowie Koła bardzo pozytywnie oceniają możliwości rozwoju, jakie stwarza im członkostwo w Kole Naukowym. Zakres współpracy naukowej studentów Koła z pracownikami Instytutu jest dotychczas stosunkowo słaby.

Studenci mają możliwość studiowania według Indywidualnego Planu Studiów i Programu Kształcenia. Dzięki IPSPN studenci mogą dokonywać zmiany przedmiotów w siatce studiów i realizować bardziej doprecyzowane treści podczas studiów.

Studenci pozytywnie wypowiadali się o pomocy materialnej świadczonej przez Uczelnię.

Na Uczelni funkcjonuje Samorząd Studencki. Studenci są świadomi możliwości zwrócenia się o pomoc do przedstawicieli samorządu studenckiego. Przedstawiciele Samorządu reprezentują studentów w Senacie Uczelni oraz w Radzie Wydziału. Samorząd realizuje własne projekty, cotygodniowe wydarzenia dla studentów oraz akcje charytatywne.

Informacja o programach studiów, sylabusach a także dostępność wzorców dydaktycznych dla większości przedmiotów jest zapewniona elektronicznie. Zalecane materiały dydaktyczne w formie wzorców dydaktycznych (manuali) są bardzo przydatne dla studentów oraz dla prowadzących, a tym samym można to rozwiązanie traktować jako dobrą praktykę, którą można wykorzystywać również w innych Uczelniach.

Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu dysponuje stypendiami Rektora dla najlepszych studentów, stypendium w ramach programu VIS, stypendium socjalnym oraz stypendium specjalnym dla osób niepełnosprawnych. Samorząd studencki pozytywnie zaopiniował Regulamin przyznawania stypendiów ze środków MNiSW studentom WSB Wrocław. Skład Wydziałowej komisji stypendialnej stanowią w większej części przedstawiciele studentów, co jest zgodne z art. 177 ust.3 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*. W stypendium Rektora dla najlepszych studentów brane są pod uwagę osiągnięcia naukowe, artystyczne, sportowe oraz średnia ocen. Uczelnia realizuje program VIS, w ramach którego udziela promocji w postaci zwolnienia z opłaty czesnego na pierwszym roku nauki na studiach I stopnia studentom, którzy posiadają wysokie wyniki egzaminu maturalnego. Na Uczelni student ma prawo ubiegać się również o zapomogę wówczas kiedy znajdzie się w przejściowo trudnej sytuacji materialnej. Uczelnia oferuje również szereg zniżek dla osób podejmujących studia.

Zakres opieki materialnej i socjalnej oferowanej studentom kierunku logistyka jest zgodny z obowiązującymi przepisami i studenci uważają go za całkowicie wystarczający.

Na Uczelni funkcjonuje Biuro Karier, zajmujące się współpracą z przedsiębiorstwami w ramach zapewnienia miejsc praktyk oraz staży dla studentów Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu. Studenci wiedzą że biuro funkcjonuje, chwalą sobie jego działalność i w ramach potrzeb korzystają z jego ofert. Biuro Karier organizuje również różnego typu szkolenia dla studentów.

Wysoko należy ocenić możliwości pracy w ramach Koła Logistyki działającego od 2009 r. Członkowie Koła uczestniczą w konferencjach, seminariach i szkoleniach. Biorą udział w wycieczkach zawodowych, opracowują projekty logistyczne z zaprzyjaźnionymi pracodawcami oraz przeprowadzają na terenie Dolnego Śląska warsztaty logistyczne dla szkół ponadgimnazjalnych. Koło wraz z opiekunem organizuje także Dzień Logistyka w Uczelni. Studenci chwalą możliwości działania w Kole Studenckim Logistyki, jakie zapewnia Uczelnia.

Studenci pozytywnie wypowiadali się na temat opieki dydaktycznej – udostępnione sylabusy i manuale przedmiotowe, dostępność pracowników dydaktycznych oraz publikacji w Bibliotece. Jedynie jedna grupa studentów niestacjonarnych kierunku *logistyka* zwróciła uwagę na odległość Biblioteki od sal dydaktycznych i trudności połączenia czasu godzin zajęć z godzinami otwarcia Biblioteki. Studenci są zadowoleni z przyjętego systemu opieki materialnej.

Podczas spotkania z ekspertami ZO PKA studenci wysoko ocenili możliwości kontaktu z pracownikami, opiekę dydaktyczną i dostępność do materiałów dydaktycznych. Studenci podczas spotkania zwracali jednak uwagę na niewystarczającą liczbę miejsc parkingowych w bezpośrednim otoczeniu Wydziału.

Ocena jakości kształcenia na kierunku *logistyka* przeprowadzona została po raz pierwszy.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego w pełni **Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych**

7.1) Zasady rekrutacji określają wszystkie istotne elementy postępowania rekrutacyjnego, są przejrzyste i nie dyskryminują żadnej z grup kandydatów. Mimo, że w warunkach rekrutacji na II stopień studiów nie określono merytorycznych warunków przyjęcia, to w programie studiów magisterskich przewidziano blok dwóch przedmiotów, celem których jest zapewnienie studentowi możliwości uzupełnienia wiedzy i umiejętności w przypadku, gdy nie kończył kierunku *logistyka* na pierwszym stopniu studiów.

7.2) Zasady oceniania są przejrzyste, a oceny formułowane są w sposób obiektywny. Przyjęte rozwiązania oceny efektów etapowych są wystarczająco zorientowane na proces uczenia się.

7.3) Studenci mają możliwość wyjazdów na wymiany studenckie. Działające Centrum Kompetencji i Współpracy Polskich i Niemieckich Firm umożliwia organizację staży i praktyk dla studentów ocenianego kierunku.

Studenci mają możliwość uczestniczenia w wykładach prowadzonych w języku obcym.

7.4) System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu oraz zawodowemu studentów. System ten sprzyja także skutecznemu osiąganiu zakładanych efektów kształcenia. Studenci mają wystarczające możliwości działania w Kole Naukowym Logistyki i kształtowania w ramach pracy kompetencji społecznych (organizacja Dnia Logistyka i gry logistyczne). Większość studentów pozytywnie oceniła opiekę dydaktyczną, udostępnione sylabusy i wzorce przedmiotów.

Kryterium 8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

8.1)

W Uczelni wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia został formalnie uregulowany i zatwierdzony uchwałą Senatu nr 5/2012 z dnia 4 kwietnia 2012 r. w sprawie utworzenia *Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu*. Należy podkreślić, że ujednolicony WSZJK został opracowany z uwzględnieniem wcześniejszych doświadczeń i działań zarówno Uczelni jak i Wydziału w zakresie doskonalenia procesu kształcenia, m.in. od wielu lat prowadzone są badania ankietowe wśród studentów, trwają prace nad projektami poświęconymi jakości kształcenia, a także badane są losy absolwentów. Zgodnie z uchwałą 6/2012 Senatu WSB we Wrocławiu strukturę WSZJK stanowią: Uczelniana Komisja ds. Zapewniania Jakości Kształcenia; Wydziałowe Komisje ds. Zapewniania Jakości Kształcenia; Uczelniane Biuro ds. Jakości Kształcenia wraz z Pracownią analiz i przetwarzania informacji. Skład, tryb wyboru oraz zakres działania Komisji ustala Senat Uczelni.

Organem odpowiedzialnym za funkcjonowanie WSZJK na Wydziale jest Dziekan Wydziału. Rada Wydziału WSB we Wrocławiu uchwałą nr 90/2012 z dnia 20 grudnia 2012 r., powołała Wydziałową Komisję ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, do której zadań należy obecnie m.in.: ocena zgodności efektów kształcenia realizowanych w ramach poszczególnych przedmiotów z efektami kierunkowymi, dobór narzędzi walidacji efektów kształcenia założonych w danym programie kształcenia, analiza zrealizowanych efekty kształcenia w ramach praktyk studenckich, ocena zgodności założonych efektów kształcenia z oczekiwaniami zewnętrznymi i wewnętrznymi interesariuszy, analiza rozkładu ocen zaliczeń i egzaminów, przegląd jakości prac dyplomowych i prawidłowości stosowania zasad ich oceniania, analiza skali odsiewu i jego przyczyn, przeglądy dokumentacji i wyników studenckiej oceny kadry dydaktycznej, analiza protokołów hospitacyjnych, dokonywanie przeglądów bazy dydaktycznej. Zgodnie z przedstawionymi założeniami Komisja jest zobowiązana do przekazywania Dziekanowi oraz Senackiej Komisji ds. Jakości Kształcenia informacji na temat stanu bieżącego, a także przedstawiania rekomendacji działań doskonalących. W wewnętrznym systemie zapewniania jakości kształcenia istotną rolę odgrywają powołani w roku akademickim 2013/2014 Menedżerowie Kierunków. Zadaniem Menedżerów jest ciągle uatrakcyjnianie i wzbogacanie programów nauczania, np. stwarzanie studentom możliwości dodatkowej certyfikacji wzmacniającej ich pozycję na rynku pracy po ukończeniu studiów. Do zadań Menedżerów Kierunku należy również utrzymywanie stałego kontaktu ze studentami w celu rozwiązywania ich bieżących problemów oraz kontakt z dydaktykami w zakresie jakości prowadzenia zajęć. Menedżerowie podlegają bezpośrednio Dziekanowi. Wydział na stałe zatrudnia Metodyka, którego zadaniem jest wsparcie procesu dydaktycznego poprzez indywidualną pracę z poszczególnymi pracownikami dydaktycznymi. Oprócz tych działań, w celu zapewnienia sprawności funkcjonowania systemu regularnie odbywają się spotkania kierowników poszczególnych działów WSB, posiedzenia Rady

Wydziału oraz Zarządu WSB.

W 2014 roku Wydział Finansów i Zarządzania zakończył realizację projektu *Systemowe podnoszenie jakości najwyższym stopniem doskonałości* (1/POKL/4.1.1/2011). Projekt objął swoim zasięgiem szereg zagadnień związanych z systemem zarządzania jakością, w tym opracowanie wykazu procedur i instrukcji. Efektem realizacji programu jest m.in. Księga Jakości, określająca procedury zapewniania jakości kształcenia. W sierpniu 2014 roku System Zarządzania Jakością Wydziału Finansów i Zarządzania WSB we Wrocławiu został certyfikowany na zgodność z wymaganiami międzynarodowego standardu ISO 9001:2008, a także wytycznymi IWA:2 z 2007 roku (*Quality management systems—Guidelines for the application of ISO 9001:2000 in education*, wyd. International Organization for Standardization). Audyt certyfikujący został przeprowadzony przez włoską jednostkę certyfikującą IMQ. Zakres certyfikacji obejmuje realizację usług edukacyjnych w ramach: studiów pierwszego i drugiego stopnia, studiów podyplomowych, MBA oraz szkoleń. Procedury SZJ w Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu obejmują:

- **planowanie jakości;** w tym m.in. projektowanie usług edukacyjnych wspólnie z interesariuszami (Procedura J03), przygotowanie, weryfikację i aktualizację wzorców dydaktycznych, tj. obszernych instrukcji opisujących szczegółowo proces realizacji poszczególnych przedmiotów, przygotowanie materiałów *e-learningowych* (Procedura J05).
- **Sterowanie jakością;** w rozumieniu standardów w postaci procedur i instrukcji, mających na celu zapewnienie prawidłowego i powtarzalnego przebiegu procesów dydaktycznych. W przypadku Wydziału Finansów i Zarządzania standardy dla procesów dydaktycznych (niezbędne minima) zawarte są we wzorcach do prowadzenia zajęć, które określają m.in. instruktaż wstępny dla osób prowadzących zajęcia z danego przedmiotu, sylabus, opis metod dydaktycznych jakie musi zastosować prowadzący, system oceniania. Standardy dotyczące kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia, studiach podyplomowych, MBA oraz realizacji szkoleń, zostały określone w procedurach J06, J07, J08, J09 oraz we wspomnianych wyżej instrukcjach prowadzenia zajęć.
- **Zapewnianie jakości;** w szczególności *proces określania, monitorowania, a następnie pomiaru osiągniętych przez studentów efektów kształcenia oraz systematycznej ich weryfikacji* (Procedura J11). W ramach tego obszaru określono również procedury odnoszące się do *obsługi administracyjnej/dziekanatowej* (J11), *zarządzania majątkiem oraz zasobami ludzkimi* (J13, J 14), *nadzoru nad dokumentami i zapisami* (J15).
- **Doskonalenie jakości;** mające na celu ciągłe podnoszenie standardów poprzez wprowadzanie ulepszeń, działań korygujących i zapobiegawczych. W odniesieniu do procesów dydaktycznych, wyznaczone w instrukcjach przedmiotów standardy stanowią punkt wyjścia do ew. działań doskonalących. Zadania w tym zakresie zostały określone w procedurze J10 – *badanie zadowolenia klienta*, a także J16 - *Doskonalenie SZJ w tym audyty wewnętrzne*.

Wśród narzędzi odnoszących się do ww. obszarów, a także oddziałujących bezpośrednio na zapewnianie jakości kształcenia na wizytowanym kierunku studiów, należy wskazać:

- **Proces hospitacji zajęć;** realizowany przez Menedżerów Kierunku, a nadzorowany przez Dziekana Wydziału. Podczas wizytacji przedstawiciele jednostki udostępnili ZO harmonogramy hospitacji oraz arkusze z ich przebiegu. Na podstawie przedłożonych dokumentów, należy stwierdzić, że narzędzie zapewniania jakości kształcenia w postaci hospitacji jest wykorzystywane systematycznie, w arkuszach zaś znajdują się uwagi i zalecenia dla osób wizytowanych.
- **Semestralną ankietyzację przeprowadzaną wśród studentów dotyczącą oceny nauczycieli akademickich oraz coroczną ankietę oceny jakości usług edukacyjnych świadczonych przez WSB dla studentów studiów pierwszego i drugiego stopnia;**
- **Ocenę kadry akademickiej;** ocena obejmuje działalność dydaktyczną, naukową i organizacyjną i jest przeprowadzana w każdym roku akademickim. Kompleksowa ocena kadry odbywa się w cyklu czteroletnim.
- **Prowadzenie statystyk dotyczących przebiegu sesji egzaminacyjnych, struktury ocen;** na podstawie analiz wyników sesji Dziekan wprowadził dodatkowe, bezpłatne zajęcia z takich przedmiotów jak matematyka, statystyka i ekonometria.

- **Opracowanie wzorców dydaktycznych dla poszczególnych przedmiotów (manuali);** mających na celu zapewnienie prawidłowego i powtarzalnego przebiegu procesów dydaktycznych. Określono w nich szczegółowo m.in. instruktaż wstępny dla osób prowadzących zajęcia z danego przedmiotu, sylabus, opis metod dydaktycznych jakie musi zastosować prowadzący, system oceniania, zapis treści dydaktycznych (niezbędnego minimum) jakie w danym przedmiocie muszą zostać zrealizowane, opis prac do samodzielnej realizacji przez studenta.
- **Badania Atrybutów Marki;** Prowadzone corocznie we wszystkich Uczelniach i Wydziałach w grupie Wyższych Szkół Bankowych w Polsce. Grupę badawczą stanowią zarówno studenci, absolwenci, jak i pracownicy administracyjni, dydaktyczni, naukowcy, a także pracodawcy współpracujący i niewspółpracujący z WSB. W roku 2013 przebadano 13414 osób reprezentujących ww. grupy interesariuszy. Podczas wizytacji ZO zapoznał się z obszernymi opracowaniami dotyczącymi badania. Pozyskiwane informacje stanowią źródło informacji na podstawie, których prowadzona jest analiza funkcjonowania poszczególnych komórek Wydziału (m. in.: Dziekanatu, Biura Karier, Biblioteki, czy punktów usługowych). Dodatkowo badanie dostarcza informacje dotyczące zapotrzebowania rynku pracy w zakresie m.in. efektów kształcenia absolwentów oraz oczekiwań pracodawców. Elementem badania jest również ocena efektów kształcenia osiąganych przez absolwentów na rynku pracy, a także losy zawodowe tej grupy badanych osób.
- **Wsparcie studentów poprzez organizację i monitorowanie funkcjonowania systemu stypendialnego;** stypendia: rektora dla najlepszych studentów, socjalne, specjalne (skierowane dla osób niepełnosprawnych), zapomogi, a także program stypendialny skierowany dla najlepszych studentów – „VIS”
- **Wsparcie studentów w zakresie rozwoju zawodowego;** w tym obszarze szczególnie istotną rolę odgrywa Biuro Karier, które zajmuje się coroczną organizacją różnego rodzaju szkoleń oraz stale współpracuje z firmami komercyjnymi. Ponadto organizuje praktyki, płatne staże, miejsca pracy, wspiera studentów w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych, gromadzi opinie studentów nt. firm, w których organizowane były staże i praktyki.

W związku z powyższym można wnioskować, że struktura wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia jest przejrzysta, czytelny jest także zakres podejmowanych decyzji w zarządzaniu jakością. Należy także stwierdzić, że obowiązujący WSZJK został sformalizowany poprzez odpowiednie uchwały/zarządzenia. Posiada on określony aspekt funkcjonalny, czynnościowy, strukturalny oraz instrumentalny.

Odnosząc się do przedłożonych podczas wizytacji dokumentów dotyczących aktywności podmiotów funkcjonujących na rzecz doskonalenia jakości kształcenia, należy stwierdzić, że nie jest możliwe dokonanie na tej podstawie jednoznacznej oceny systematyczności realizacji przypisanych im zadań. Zespołowi Oceniającemu przedstawiono skromną dokumentację prac Wydziałowej Komisji, tj. jeden protokół z dnia 30 kwietnia 2014 r., dotyczący działań na rzecz doskonalenia jakości kształcenia na Wydziale Finansów i Zarządzania we Wrocławiu za semestr zimowy 2013/2014. Raport ten obejmuje: ocenę zgodności założonych kierunkowych efektów kształcenia z efektami obszarowymi; ocenę zgodności efektów kształcenia realizowanych w ramach poszczególnych przedmiotów z efektami kierunkowymi; analizę protokołów pohospitacyjnych; ocenę jakości prac dyplomowych i prawidłowości stosowania zasad ich oceniania; przegląd bazy dydaktycznej. W opisywanym dokumencie zawarto także rekomendacje i wskazano konkretne działania naprawcze. Przedstawiono również protokoły z posiedzeń Rady Wydziału, które potwierdzają, że w trakcie obrad poruszane były zagadnienia związane z procesem zapewniania jakości kształcenia. Z uzyskanych informacji wynika, że spotkania robocze podmiotów związanych z realizacją działań projakościowych odbywały się regularnie, jednak większość z nich nie była dotychczas protokołowana. W związku z przedstawionymi przez Jednostkę w toku wizytacji efektami tych spotkań i konsultacji np. w postaci opracowanych procedur i instrukcji, należy uznać te wyjaśnienia za wiarygodne. Należy jednak zauważyć, że w roku 2014 nie przeprowadzono ankiet wśród studentów oceniających poszczególne przedmioty. Analizie poddano natomiast ocenę

satysfakcji studentów Wyższych Szkół Bankowych w różnych ośrodkach Polski. Analiza porównawcza wyników może być wykorzystywana do doskonalenia jakości kształcenia.

Wszystkie grupy społeczności akademickiej, a także studenci kierunku *logistyka* mają zapewniony dostęp do informacji związanych z procesem kształcenia, w tym opisu efektów kształcenia oraz sylabusów poprzez ich publikowanie na platformie internetowej Wydziału.

Studenci mają także dostęp do wzorców dydaktycznych/instrukcji polecanych przez poszczególnych pracowników (dostęp zapewniony jest drogą elektroniczną), a dodatkowe informacje przekazywane są na początkowych zajęciach.

Tematyka związana z funkcjonowaniem wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia jest poruszana podczas posiedzeń Rady Wydziału. Częściowo informacje dotyczące wyników monitorowania jakości procesu kształcenia są również udostępniane studentom poprzez stronę internetową Uczelni.

8.2).

Na podstawie przedłożonej dokumentacji należy, że stwierdzić, że proces zapewniania jakości kształcenia włączono przedstawicieli wszystkich grup społeczności akademickiej tj. Władze Uczelni, Władze Wydziału, pracowników dydaktycznych kierunku, pracowników administracyjnych, studentów oraz absolwentów. Udział studentów w procesie zapewniania jakości kształcenia posiada znacząco zinstytucjonalizowany wymiar. Przedstawiciele tej grupy wewnętrznych interesariuszy wchodzi w skład Rady Wydziału. Na podstawie dokumentacji przedłożonej w toku wizytacji, ustalono, że studenci stanowią 19,5% składu Rady co jest niezgodne z art. 67 ust. 4 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*. Rekomenduje się uzupełnienie składu Rady o jednego przedstawiciela studentów w celu spełnienia ustawowego wymogu. Przedstawiciele studentów są również członkami Senatu, zaś ich reprezentacja jest zgodna z dyspozycją art. 61 ust. 3 Ustawy. Studenci wchodzi także w skład Konwentu Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu, co należy ocenić pozytywnie.

Zgodnie z przedłożoną dokumentacją studenci nie zostali niestety włączeni w skład Wydziałowej Komisji ds. Zapewniania Jakości Kształcenia. Udział studentów w procesie zapewniania jakości jest realizowany poprzez proces ankietyzacji nauczycieli akademickich oraz oceny poziomu zadowolenia ze studiowania w danym ośrodku akademickim.

Instytut Logistyki zapewnił bardzo dobre warunki współpracy z biznesem i angażowania się przedstawicieli przedsiębiorstw w dyskusje o programach kształcenia. Warto podkreślić, że w dyskusjach o kierunkach zmian programów kształcenia specjalności kierunku uczestniczą także firmy międzynarodowe.

Jednym ze sposobów włączania interesariuszy w proces zapewniania jakości kształcenia na Wydziale Finansów i Zarządzania WSB we Wrocławiu jest realizacja Badań Atrybutów Marki. Wyniki ostatnich badań Atrybutów Marki przedstawiono z datą 16.07.2014 r. (poprzednie wyniki dotyczą lat 2011, 2012 i 2013, ale obejmują mniejszą liczbę kryteriów).

Grupę badawczą stanowią zarówno studenci, absolwenci, jak i pracownicy administracyjni, dydaktyczni, naukowcy, a także pracodawcy współpracujący i niewspółpracujący z WSB. Pozyskiwane informacje stanowią źródło informacji, na podstawie których prowadzona jest analiza funkcjonowania poszczególnych komórek Wydziału, zapotrzebowania rynku pracy w zakresie m.in. efektów kształcenia absolwentów oraz oczekiwań pracodawców. Elementem badania jest również ocena efektów kształcenia osiąganych przez absolwentów na rynku pracy, a także losy zawodowe tej grupy badanych osób. Wyniki badań dotyczą całego Wydziału WSB Wrocław. Brane pod uwagę kryteria oceny są wyczerpujące. Wskazane byłoby jednak odniesienie wyników do poszczególnych, realizowanych kierunków studiów na Wydziale. Udostępnione materiały nie zawierają wniosków końcowych ani kierunków ich wykorzystywania w procesie doskonalenia jakości kształcenia na kierunku *logistyka*.

Samorząd Studencki opiniuje plany i programy studiów. Studenci nie uczestniczą w pracach Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, a wydaje się, że powinni być włączeni w skład tej Komisji.

Studenci wypełniają ankiety dotyczące zajęć oraz oceny nauczycieli akademickich. Ankiety te przeprowadzane są co roku (wyjątkowo nie zostały one przeprowadzone w 2014 r. ponieważ modyfikuje się kwestionariusz ocen oraz podejmuje próby większego zaangażowania studentów w ankietyzację). Oceniana natomiast zostaje oferta programowa, baza dydaktyczna, kadra naukowa oraz funkcjonowanie jednostek działających w WSB Wrocław na tle innych ośrodków Uczelni w Polsce.

Studenci mieli niestety ograniczony wgląd w wyniki ankiet przeprowadzanych na kierunku i nie dostrzegali istotnych zmian procesu dydaktycznego dokonywanych w wyniku przeprowadzonej ankietyzacji.

Kierunek nie był akredytowany przez zagraniczne instytucje i był po raz pierwszy akredytowany przez PKA w styczniu 2015 r.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	Działalność naukowa	Działalność między-narodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+	+	+/-	+	+/-	+
umiejętności	+/-	+/-	+/-	+	+	+/-
kompetencje społeczne	+	+/-	+	+	+/-	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia- pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

8.1) Struktura Wewnętrznego Systemu Zapewnienia jakości Kształcenia na ocenianym Wydziale jest przejrzysta. Zakres podejmowanych decyzji w zarządzaniu jakością jest prawidłowy i czytelny. Obecnie obowiązujący WSZJK został sformalizowany odpowiednimi uchwałami i zarządzeniami wewnętrznymi. Jednoznaczna ocena systematyczności realizacji zadań przewidzianych w procedurach systemu oraz ocena ich skuteczności jest, na podstawie udostępnionych materiałów za rok akademicki 2013/2014, utrudniona. Udostępnione dokumenty za rok akademicki 2013/2014 zawierają rekomendacje i wskazania konkretnych działań naprawczych na rzecz podnoszenia jakości kształcenia. Można więc uznać, że system wymusza działania naprawcze. Należy tylko zadbać o lepszą dokumentację oddziaływania systemu na podnoszenie jakości kształcenia..

Wszystkie grupy społeczności akademickiej mają dostęp do informacji związanych z procesem kształcenia. Wysoko należy ocenić przygotowywane przedmiotowe wzorce dydaktyczne, z których prowadzący i studenci mogą korzystać podczas realizacji zajęć.

8.2) Przedstawiciele wszystkich grup społeczności akademickiej, włącznie ze studentami mają wpływ na zapewnianie jakości kształcenia i jego podnoszenie. Niestety, jak wynika z udostępnionych materiałów, studenci nie są włączeni w skład Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia i chociaż wypełniają ankiety dotyczące zajęć oraz ocenę nauczycieli akademickich, a także oceniają bazę dydaktyczną, to mają ograniczony wgląd w wyniki ankiet, a wobec dominacji studentów niestacjonarnych są także słabo zainteresowani tymi

wynikami. Skład Rady Wydziału powinien być uzupełniony o jednego przedstawiciela studentów. Należy zapewnić możliwości większego wpływu studentów na zmiany programów oraz zapewnić im większą dostępność do wyników badań ankietowych.

Interesariusze zewnętrzni mają także zapewniony wpływ na jakość kształcenia i realizowane efekty. Wysoko należy ocenić współpracę Instytutu Logistyki, koordynującej oceniany kierunek z biznesem oraz angażowanie się przedstawicieli przedsiębiorstw w dyskusje o programach kształcenia.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		Wyróżniająco (6)	W pełni (5)	Znacząco (4)	Częściowo (3)	Niedostatecznie (2)
1	Koncepcja rozwoju kierunku		X			
2	Cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
3	Program studiów			X		
4	Zasoby kadrowe			X		
5	Infrastruktura dydaktyczna		X			
6	Prowadzenie badań naukowych		X			
7	System wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8	Wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Kierunek *logistyka* jako kierunek międzyobszarowy pierwszego i drugiego stopnia koordynowany przez Instytut Logistyki Wydziału Finansów i Zarządzania Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu realizowany w profilu praktycznym sytuuje efekty kształcenia w obszarze *nauk społecznych* w dziedzinie *nauk ekonomicznych* (dyscypliny: *nauki o zarządzaniu* i *ekonomia*) oraz w obszarze *nauk technicznych*, dziedzina *nauk technicznych* (dyscypliny: *transport*, *budowa i eksploatacja maszyn*, *inżynieria produkcji*). Obszary, dziedziny i dyscypliny naukowe, w których usytuowane są efekty kształcenia nie budzą wątpliwości, a kierunkowe efekty wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych sformułowane w sposób zrozumiały i przejrzysty.

Koncepcja kierunku w formule studiów praktycznych jest bardzo rozbudowana. Zakłada realizację specjalności atrakcyjnych i powiązanych z potrzebami lokalnego i regionalnego rynku pracy, a także uwzględniających transgraniczne znaczenie logistyki dla regionu Dolnego Śląska. Zakładane cele i efekty kształcenia zostały określone prawidłowo, a sylwetki absolwentów poszczególnych specjalności powiązane z zakładanymi efektami są wystarczająco zróżnicowane.

Prawidłowy jest także system weryfikacji zakładanych efektów kierunkowych oraz etapowych. Elementy decydujące o jakości kształcenia, w tym zasoby kadrowe, infrastruktura, jakość badań naukowych i system wsparcia studentów należy ocenić wysoko.

Zidentyfikowane elementy procesu dydaktycznego godne pochwały bądź niebudzące zastrzeżeń:

1. Wysoko należy ocenić wyjątkową różnorodność oferty dydaktycznej dla praktycznego profilu kształcenia oraz realizowanych specjalności. Uczelnia proponując dla pierwszego stopnia zarówno ścieżkę licencjacką, jak i ścieżkę inżynierską dobrze przygotowała i uzasadniła ofertę kształcenia potrzebami rynku pracy. Oferta ta dla studiów pierwszego stopnia jest nowoczesna i można ją uznać za wystarczająco innowacyjną. Na studiach drugiego stopnia w ofercie występują również różnorodne specjalności, a także proponuje się studia oferowane łącznie ze studiami podyplomowymi.
2. Wysoko można ocenić przygotowane efekty kształcenia dla poszczególnych poziomów kształcenia i poszczególnych specjalności. Efekty te zostały sformułowane w sposób zrozumiały dla studentów i osób prowadzących zajęcia. System punktów ECTS nie budzi zastrzeżeń, chociaż aktywność wymiany studentów ocenianego kierunku w ramach programu ERASMUS powinna być podniesiona. Należy rozważyć możliwość realizacji jednej ze specjalności w języku angielskim bądź niemieckim.
3. Wysoko należy ocenić współpracę Instytutu Logistyki z interesariuszami zewnętrznymi, w tym także przedsiębiorcami międzynarodowymi. Realizacja proponowanych specjalności w profilu studiów praktycznych, szczególnie specjalności na drugim stopniu studiów wymaga zaangażowania się pracodawców oraz zapewnienia możliwości doskonalenia organizacji praktyk zawodowych, a także możliwości ich wydłużania.
4. Pozytywnie należy ocenić powołanie menedżera kierunku *logistyka*. Zaangażowanie menedżera w procesy doskonalenia jakości kształcenia, jak wynikało z rozmów, jest bardzo duże. Bardzo wysoko należy ocenić inicjatywę przygotowywania wzorców dydaktycznych/instrukcji przedmiotowych, które są pomocne studentom w procesie przygotowywania się do zaliczania zajęć i osiągania efektów etapowych.
5. Pracownicy wysoko oceniają politykę kadrową i wsparcie, jakie otrzymują ze strony władz Wydziału. Wystarczające jest także wsparcie studentów w procesie uczenia się, a działalność Koła Naukowego Logistyki należy oceniać wysoko.

Zidentyfikowane zastrzeżenia:

1. Program studiów zapewnia osiągnięcie założonych efektów kształcenia. Czas trwania studiów jest wystarczający. Wątpliwości może budzić jednak godzinowy wymiar praktyk studenckich w praktycznym profilu kształcenia. Należy doprecyzować zasady realizacji, kontroli praktyk studenckich, a także zapewnić możliwości wydłużenia czasu ich trwania od roku akademickiego 2014/2015. Organizacja i realizacja kształcenia bez bezpośredniego udziału pracowników dydaktycznych również wymaga dopracowania. Konieczne jest udoskonalenie sposobu przeprowadzania i kontrolowania aktywności studentów podczas kształcenia na odległość. Wymagania dotyczące weryfikacji efektów pracy własnej studenta powinny być dokładniej określone (w tym dopracowanie informacji nt. ćwiczeń do samodzielnego opanowania przez studenta).
2. Należy zapewnić większe możliwości oddziaływania studentów na jakość dydaktyki. Konieczne jest uzupełnienie składu Rady Wydziału o przedstawicieli studentów oraz zapewnienie studentom dostępu do informacji o wynikach badań ankietowych, a szczególnie o efektach działań naprawczych, jeżeli studenci zidentyfikują jakieś zagrożenia dotyczące jakości dydaktyki.
3. Mimo, że minimum kadrowe dla studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku logistyka o profilu praktycznym jest spełnione tak w sensie formalnym/liczbowym, jak i merytorycznym to niestety kryterium stosunku liczba studentów kierunku do liczby osób w minimum kadrowym nie jest spełnione. Należy dążyć do uzupełnienia liczby pracowników dydaktycznych w minimum kadrowym dla międzyobszarowego kierunku *logistyka* w sytuacji kiedy efekty kształcenia odnoszone są także do obszaru nauk technicznych.

Tabela nr 3

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	Wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
3. Program studiów		X			
4. Zasoby kadrowe		X			

W odpowiedzi na Raport po wizytacji przeprowadzonej w dniach 10-11 stycznia 2015 dla akredytacji programowej kierunku *logistyka* studiów pierwszego i drugiego stopnia realizowanych w ramach profilu praktycznego na Wydziale Finansów i Zarządzania WSB we Wrocławiu, Uczelnia w dniu 4 maja 2015 roku przedstawiła do Polskiej Komisji Akredytacyjnej wyczerpujące wyjaśnienia. Uczelnia odniosła się do kryterium 2, 3, 6 i 8 akredytacji programowej. Dołączyła też trzy załączniki potwierdzające podejmowane działania i uszczegóławiające odpowiedź.

W odniesieniu do **kryterium 2: Spójność opracowanego i stosowanego w Jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla kierunku logistyka i system potwierdzający ich osiągnięcie** Uczelnia wyjaśnia, że utworzone zostały Obszarowe Zespoły Dydaktyczne, które będą przeprowadzały szczegółową analizę prezentowanych treści w pokrewnych przedmiotach. Prowadzący zostali poinformowani o konieczności udoskonalenia weryfikacji efektów kształcenia co pozwoli wyeliminować zaliczenia opierające się na trzech pytaniach z jednego tematu. Stwierdzono, że karty przedmiotów, do których zgłoszono zastrzeżenia zostały skierowane do korekty do kierowników merytorycznych odpowiedzialnych za przedmiot. Już w bieżącym roku akademickim zwiększono w semestrze letnim nadzór promotorski nad pracami dyplomowymi, a od roku akademickiego 2015/2016 w planie wydłużono czas trwania seminarium o 4 godziny (trzeci rok studia pierwszego stopnia). Wskazano także, że podjęte zostaną działania na rzecz zwiększenia udziału samodzielnych pracowników naukowych w składach komisji egzaminacyjnych. Proponuje się także zmiany w obszarze e-learningu. Przedstawione wyjaśnienia pozwalają podtrzymać ocenę tego kryterium na **w pełni**, a jej podwyższenie będzie możliwe po stwierdzeniu efektywności i skuteczności podejmowanych działań w następnych latach.

W odniesieniu do **kryterium 3** Uczelnia wyjaśnia, że Rada Wydziału Finansów i Zarządzania w dniu 6 maja 2015 zwiększyła liczbę godzin praktyk zawodowych do 300 h na studiach pierwszego i drugiego stopnia. Na studiach pierwszego stopnia zarówno w odniesieniu do studiów licencjackich, jak i inżynierskich wprowadzono zasadę dualizmu kształcenia poprzez łączenie nauki i praktyki (4 dni w tygodniu praktyka i 1 dzień zajęcia na Uczelni). Zmodyfikowano program kształcenia na rok 2015/2016 włączając do planu ćwiczenia *wprowadzenie do badań operacyjnych*. Dodatkowo wyjaśniono zasady punktacji ECTS. Wyjaśnienia te są wystarczające. Przedstawiona odpowiedź i podjęte działania pozwalają podnieść z oceny **znacząco** spełnienie kryterium 3 na ocenę **w pełni**.

W odniesieniu do **kryterium 4**, które podczas wizytacji zostało ocenione na **znacząco** w odpowiedzi wyjaśnia się, że od 1 października 2015 r. Wydział włączy do minimum kadrowego kierunku *logistyka* dwie osoby: jedną osobę z tytułem doktora habilitowanego (dla studiów pierwszego stopnia) i jedną osobę z tytułem doktora (dla studiów pierwszego stopnia). Informacje zostały potwierdzone dokumentami potwierdzającymi uzyskane dyplomy o ukończeniu studiów oraz tytułów, a także stosownymi oświadczeniami pracowników. Dołączone dokumenty o dorobku naukowym, uzyskanych tytułach i doświadczeniu praktycznym pozwalają te osoby włączyć do minimum kadrowego. W odniesieniu do liczby studentów przypadających na jednego pracownika z minimum kadrowego Uczelnia wyjaśnia, że liczba studentów kierunku *logistyka* w poszczególnych latach zmienia się, co utrudnia wnikliwe obliczenie stosunku liczba studentów do liczby pracowników naukowo-dydaktycznych. Jednocześnie Uczelnia informuje o podjęciu działań na

rzecz bardziej starannego doboru kadry do prowadzenia zajęć dydaktycznych. Przewiduje się zmianę obsady dla trzech wykładów: *towaroznawstwo, logistyka inżynierii produkcji i logistyka produkcji* od roku akademickiego 2015/2016. Przedstawione wyjaśnienia i dotychczas podejmowane działania pozwalają podnieść ocenę kryterium 4 z oceny **znacząco** na ocenę **w pełni**.

Ponadto Uczelnia przedstawia wyjaśnienia dotyczące kryterium 6 *Badania naukowe prowadzone przez Jednostkę ...*, podając informacje o uzyskaniu uprawnień nadawania stopnia naukowego doktora nauk ekonomicznych w dyscyplinie *ekonomia*, co niewątpliwie zintensyfikuje badania naukowe. W odniesieniu do kryterium 8 wyjaśniono, że skład Rady Wydziału FiZ. WSB we Wrocławiu zostanie zgodnie ze Statutem Uczelni uzupełniony o jednego przedstawiciela studentów na przełomie maja i czerwca 2015 roku.

Przedstawione wyjaśnienia i uwagi Uczelni pozwalają podnieść oceny spełnienia przez Wydział Finansów i Zarządzania WSB we Wrocławiu **kryteriów 3 i 4** (*program studiów, zasoby kadrowe*) prowadzenia kierunku *logistyka* w profilu praktycznym na studiach pierwszego i drugiego stopnia i przyznać pozytywną ocenę akredytacji programowej dla tego kierunku przez PKA.